ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой
ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 263 (6170)
НОЯБРИИН
10
СУББОТО
1956 он

Сэн 20 мүнгэн.

Өөрһынгөө хизааргүй ехэ хүсэндэ бүрин найдаһан манай арад коммунистическэ партиин хүтэлбэреэр коммунизм тээшэ зорижо ябана. Марксизм-ленинизмын хэзээдэ мүнхэ үзэл суртал коммунистическэ байгуулалта хэхэ харгы замыемнай, арга хэрэгсэлыемнай манда заажа үгэнэ, манай хүсэ шадалые ехэ болгоно, манай хэрэгэй эсэслэн илахаданһ бидэнэрые хэлбэришэгүй найдалгатай болгоно.

(1956 оной ноябриин 6-да Московско Соведэй баярай заседани дээрэ нүхэр М. А. Сусловай хэһэн элидхэлһээ).

АГУУЕХЭ ОКТЯБРЬСКА СОЦИАЛИСТИЧЕСКЭ РЕВОЛЮЦИИН 39 ЖЭЛЭЙ ОЙ

1956 оной ноябриин 6-да Московско Соведэй баярай заседани дээрэ нүхэр М. А. СУСЛОВАЙ хэһэн элидхэл

I.

дүүд! Гушан юһэн жэлэй урда тээ манай оро... хүдэлмэришэн анги Коммунистическэ партиин хүтэлбэреэр ажалша таряашадтай холбоо барисаа бай..., мүлжэгшэдэй зэбүүрхэлтэ байгуулалтые үгы ... дэлхэй дээрэ анха түрүүшын Советскэ социалис... гүрэн тогтооһон юм.

...уехэ Октябрьска социалистическэ революциин ...най хойто үдэр революциин вождь Владимир ...Ленин иигэжэ хэлээ һэн: «Энээнһээ хойшо Рос... түүхэдэ шэнэ үе саг эхилбэ, ородой энэ гурбадахи ...люци эсэсэй эсэстэ социализмын илалтада хүргэхэ ...». (Зохёолнууд, том 26, нюур 208).

...нинэй уридшалан хэлэһэн сэсэн үгэнүүд бодото ... бэелэн хүсэлдөө. Октябрьска революциин заа...һэн замаар манай орон дотор социализм үни ...хойшолонгүйгөөр, эсэслэн иланхай.

...хын багашаг хугасаа соо, экономическа талаараа ...гэзэгдэнги байһан ороной тон бэрхэтэй байдалда ...ой үедэ, хобхо сохигдоһон мүлжэгшэ анги... хэрзэгы шанга эсэргүүсэлтэ хэжэ байхада, ...лизмын анха түрүүшын орондо эсэргүү капита...ческэ хүрсэлэлгын ба уласхоорондын империализ... галзуу тэмсэлэй оршон байдалда Советскэ Союзай ...шад обществоёо социалистическэ ёһоор шэнэдхэн ...гаа, үйлэдбэриин хэрэгсэлдэхи энгэй үмсые үгы ...үнийе хүнэй мүлжэдэг ябадалые хэтэдэнь усад... Советскэ Союз дэлхэй дээрэхи хүсэн түгэс социа...ческэ гүрэн, түгэлдэр индустритай, түрүү хүдөө ...тай, түрүү культуратай ба социалистическэ де...титай орон болонхой.

...ябрьска социалистическэ революци дэлхэйн түү... асари ехэ событи болоо. Тус революци шэнэ үе ...эхилһые—социальна ба национальна элдэб ян...дарлалтаһаа, дайн байлдаануудһаа, арадуудай ...дын шуһата хюдалсаанһаа хүн түрэлтэниие сү...үлхэ үе сагай, хүнүүд хоорондын үнэхөөрөө һайн ...саа тогтоохо ба оршон байлгынь эрилтэдэ таара...рхэ байдал хангаха үе сагай эхилһые бүхы дэл... мэдүүлэн соносхоо.

...ябрьска социалистическэ революци Россин ба дэлхэйн түүхын энэнэй урда тээхи хамаг хүгжэл... байлашагүй үрэ мүн байхатаяа хамта, дэлхэйн ...нүүдые хүсэтэйгөөр хүдэлгэһэн, түүхэдэхи хүг... шухала зорилгонуудые шиидхэхэ ябадал түр...һэн юм, энэнь нэгэ үетэнэй наһалха хугасаанда дэлхэйн түхэл шарайе үндэһөөрнь хубилгаа. ...ын болон Азиин олохон оронуудай арадууд со...змын замда оробо. Нэгэ миллиард шахуу хүн ... оронуудые нэгэдхэһэн социализмын хүсэн дэлхэйн системэ урган мандаад, улам бэхижэжэ ...

...циалистическэ хүгжэлтын замда ороһон бүхы ...уд манай революциин үедэ тодорхойлог...хёогдоһон гол ёһонуудые, советскэ ороной хүг...ын дүй дүршэлөөр шалгагдаһан гол ёһонуудые ...өөр хэрэглэжэ байнхай. «Манай революциин за...гол шэнжэнь нютагай, национальна онсо, гансашье ...ой бэшэ, харин уласхоорондын удхашанартай» ...ёолнууд, том 31, нюур 5) гэһэн В. И. Ленинэй заа... зүб байһые бүхы дэлхэйдэхи коммунистическэ ...өөнэй ба арадай демократиин оронуудтахи со...листическэ байгуулалтын бодото хэрэг баталан ха...на.

...үхын дүршэл дээрэһээ харахада, социалистическэ ...люциин илаһан, социалистическэ үндэһэ һууритай шэнэ общество байгуулһан юрэнхы шэнжэнүүд ...уулита ёһонуудынь иимэ байна гэбэл: нэгээр, хү...эришэн ангиин политическэ засаг түрые тэрэнэй тү...рубиинударидалга доро тогтооһон, хоёроор, та...адтай ба ажалшадтай бусад хубинуудтай хүдэлмэ... ангиин холбоо барисаае бүхы талаарнь бэхи...һэн, гурбаар, промышленна предприятинууд, банк..., транспорт, хэлхеэ холбоондохи капиталистиче...мсые усадхаһан, үйлэдбэриин гол хэрэгсэлнүүдые ...н зөөри болгоһон ба тэрээнһээ уламжалан эконо...ёо түсэблэгдэдэг болгоһон, дүрбөөр, урдань эзэр...онхилдог байһан мүлжэгшэ ангинуудай хорлолго... социалистическэ революциин туйлалтануудые хам...һан ябадал болоно.

...дэлмэришэн ангиин политическэ засагаа эзэлэн ...ын формонууд болон арганууд, үйлэдбэриин ...хэрэгсэлнүүдые хамтадхалга ба социалистическэ ... шэнэдхэлгэнүүдые хэхэ темп, тэрэшэлэн ...лизм тээшэ зорижо ябаһан орон бүхэндэ ...алистическэ демократиие бэелүүлхэ формонууд ...нэй хүгжэлтын өөрэ байдалһаа шалтагаал...лгаанuудтай байжа болохо, байха ёһотойе эдэ ...ы шэнжэнүүд ба хуулита ёһонууд оройдоошье ар...гүй байха юм. Социализмын теоридо, бодото хэ... орон бүхэн өөрынгөө хубитые оруулжа, марк...-ленинизмын улам саашадаа хүгжэхэ удха шэн...й байһыень гэршэлнэ. Арадай демократиин оро... эдэ жэлнүүдтэ социалистическэ байгуулалтын ... дүй дүршэлтэй болоо. Энэ дүй дүршэлыень анха...айгаар шэнжэлэн үзэхэ, тэгшэ эрхын, пролетарска ...рнационализмын гол ёһонуудые үндэһэ болгожо ...алистическэ оронууд тэрэнээ абалсахань шухала. Советскэ Союз дотор туйлагдаһан социализмын агуу...алтанууд, дэлхэйн системэ боложо социализмын ...жан мандалга, империализмын колониальна ёһо ...най һандаран һалажа байһан ябадал, дэлхэйдэхи ...ализмын хүсэнүүдэй ехээр һуларһан ушар хүн ...тэнэй обществые социальна шэнэ үндэһэ һуури... хубилган байгуулхын түлөө түрүү хүсэнүүдэй ...ээг эрхэ байдал ба формонуудые бүхы оронуудта ... хубилгажа, хүнгэдхэжэ байна.

...уехэ социалистическэ хани барисаа байгуулан ...һэн оронуудай бултанайнь байдалые ухаагаараа ...лэн үзэхэдэ социализмын хэрэгые олон оронууд ...арадууд һайшаан абаа гээд, бүхы дэлхэйдэхи со...измын хүсэн улам түргэдэн хүгжэжэ байна гээд, ...ябрьска революциин агууехэ суртал улам үргэнөөр ...гаргажа байна гээд советскэ ороной ажалшад ... баясана. Үнэнтэ интернационалистнууд болоһон ...скэ хүнүүд агууехэ Хитад ороной ахадүү арад түмэнэй, арадай демократиин оронуудай ахадүү арадуудай социализм байгуулха хэрэгтээ түүхэтэ илалтануудые туйлаһыень тон баяртайгаар тэмдэглэнэ.

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые дүүргэхын тула манай бүхы арад зоной, манай баатар габьяата хүдэлмэришэн ангиин, манай алдарта колхозно таряашадай, манай гайхамшаг советскэ интеллигенциин эсэшэ сусашагүй эдэбхитэй габшагайгаар ажаллажа байхадань, Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин 39 жэлэй ойе тэмдэглэжэ байнабди.

КПСС-эй XX съездһээ хойшо багашаг сагай үнгэрбэшье, иимэ ехэ амжалтанууд туйлагдаад, советскэ хүнүүд омогорхохо ёһоороол омогорхожо байнад.

II.

1956 он хадаа манай орон дотор коммунизм байгуулхын түлөө тэмсэлдэхи гайхамшаг жэл байгаа. Зургаадахи табанжэлэй түсэбые дүүргэхын түлөө үнэхөөрөө бүгэдэарадай социалистическэ мүрысөөн хото городуудта, хүдөө тосхонуудта үргэнөөр дэлгэржэ, манай арадай ажахын бүхы һалбаринуудта гайхамшаг үрэ дүн хангаад, Советскэ Союзай ажалшадай ажана байдалые улам һайжаруулаа.

Социалистическэ үйлэдбэриие улам үргэдхэн хүгжөөхын тула партиин XX с'ездын баталан абаһан программые манай промышленность амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. 1956 оной январь—октябриин туршада промышленна бүхы продукци бүтээн гаргаха түсэб 102 процент дүүргэгдээ.

Манай парти, бүхы советскэ арад түбхын түрүүн үйлэдбэриин хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргалгаяа булюу ехээр хүгжөөхын тула оролдолго гаргажа байнхай. Советскэ экономикын гол һудал арадай бүхы ажахын амжалтатайгаар хүгжэхэ үндэһэн болгошо хүндэ индустриин хамаг һалбаринууд хүгжэн дэбжэжэ байна. Үйлэдбэриин хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргадаг промышленностиин һалбаринуудай продукциие үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхитэй жэшэбэл, байгша оной түрүүшын 10 һара соо 11 процент үлүүтэйгээр нэмэһэн байха юм.

Ажалай зэмсэг хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргалгын талаар илангаяа ехэ ургалта туйлагдаа. Машина бүтээдэг ба металл болбосоруулдаг үйлэдбэриин продукцинь энэ жэлдэ 12 процентээр, 1940 онойхитой жэшэбэл — 5 дахин нэмээ. Машина бүтээлгые хүгжөөлгын талаар туйлаһан амжалтанууднай арадай бүхы ажахые таһалгаряагүй хүгжөөн дэбжээхэ хэрэгтэхи найдамтай үндэһэ һуури болоно.

Советскэ Союз дотор 1956 ондо 49 миллион тонно булад хайлуулагдаха, 430 миллион шахуу тонно нүүрһэн малтагдаха, 84 миллион тонно нефть гаргажа абтаха, 192 миллиард киловаттчас электроэнерги үйлэдбэрилэгдэхэ юм. Советскэ Союзнай революциин урда тээхи Россие булад хайлуулгын талаар 11 дахин, нефть гаргажа абалгын талаар 9 дахин, нүүрһэ малтан абалгын талаар 15 дахин, тиихэдэ электроэнерги үйлэдбэрилгын талаар 100 дахин шахуу үлүүлнэ. Мүнөө Советскэ Союз дотор 1913 онойхиһоо 30 дахин ехэ промышленна продукци үйлэдбэрилэгдэнэ.

СССР-эй агууехэ индустриальна гүрэн болон хүгжэжэ байһан түүхэтэ баримтые эдэ тоонууд гэршэлэн харуулна. Манай орон доторхи үйлэдбэрилтын хүсые хүгжөөхэ хэрэгтэ Октябрьска социалистическэ революциин нээжэ үгэһэн заха хизааргүй ехэ арга боломжо тухай, мүн 1917 оной октябрьда өөһэдынгөө хуби заяае гартаа абаһан советскэ арадай зохёон байгуулхы ажалай асари ехэ далайса тухайда эдэ тоонууд эли тодоор гэршэлнэ.

Манай индустриин ургажа байгаа эршэ темпэнь гол капиталистическэ оронуудай промышленностиин хүгжэдэг темпһээ ехээр үлүү гаранхай. 1956 он дотор СССР-тэ 1929 онойхиһоо 10 дахин ехэ булад хайлуулагдаха юм, харин США-да булад хайлуулга энэ үе соо оройдоо 1,8 дахин нэмэхэ байна. Энэл үе соо нефть гаргажа абалгын СССР-тэ 6 дахин нэмэхэдэнь, США-да миил 2,5 дахин нэмэхэ юм. Советскэ Союз дотор электроэнерги үйлэдбэрилгын 31 дахин нэмэхэдэнь, США-да 6 дахин нэмэхэ байна. СССР-най булад, нефть, электроэнерги үйлэдбэрилгын юрэнхы хэмжээнэй талаар США-һаа горьтойгоор гээгдэжэ байһаар. Гэхэ зуура темпынгээ талаар булюу байһан ушарнай тэрэ гээгдэлээ түүхэтэ богонихон болзор соо усадхан зайсуулха бата найдабари болоно.

Ажахын капиталистическэ системэһээ ажахын социалистическэ системын булюу һайниинь жэлһээ жэлдэ улам эли тодоор харагдажа байна. Хоёр системын мүрысөөндэ социализмын бүрин илахань лабтай. «Тэдэнэй һанаандашье орохогүй түргэнөөр бусад гүрэнүүдые хүсэхэ ябадал туйлахабди» гэжэ агууехэ Ленинэй һүүлшынгээ үгэнүүдэй нэгэн соо хэлэһэнэйнь зүб байһанда бүхы советскэ хүнүүд гүн ехээр этигэнхэй.

Үйлэдбэриин хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргалгаяа булюу ехээр хүгжөөлгын, хүдөө ажахыгаа хүгжөөлгын үндэһөөр, арад зоной хэрэглэдэг зүйлнүүдые бүри ехээр үйлэдбэрилхэ арга боломжо хангагдана. Энэ жэлэй арбан һара соо хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностиин һалбаринууд продукци үйлэдбэрилгэеэ 10 процентээр нэмээжэ, ассортиментыень үргэдхэһэн ба шанарыень һайжаруулһан байха юм.

Социалистическэ промышленность өөрынгөө ехэхэн амжалтануудаар омогорхохо эрхэтэй. Гэбэшье, манай бүхы арга боломжын ба нөөсэ баялигай үшөө хүсэд һайнаар ашаглагдаа һаань, промышленностиин хамаг һалбаринуудай адли һайнаар хүдэлмэрилөө һаань—эдэ амжалтануднай бүри ехэ, бүри гайхамшаг байжа болохо һэн.

Гэхэ зуура, хүндэ промышленностиин зарим һалбаринуудай зүгһөө гүрэнэй түсэбүүдые дүүргэлгын талаар гээгдэһэн ушар 1956 ондо үзэгдөө. Энэнь Донбассай нүүрһэнэй промышленностьда, хара металлургида, цементын ба ой модоной промышленностьда хамаадана. Энээнһээ шалтагаалан арадай ажахые нүүрһээр, металлаар, цементээр, модоор хангаха хэрэгтэ зарим тэды бэрхэшээл тохёолдоо. Промышленностиин эдэ һалбаринуудай гээгдэлые усадхаха ябадал гүрэн түрын шухала удхашанартай түрүүшын ээлжээнэй зорилго гэжэ тоологдохо зэргэтэй.

Советскэ индустриин хүдэлмэрилэгшэд гүрэнэй даалгабаринууд болон түсэбүүдые саг соонь дүүргэхын тула шухала бүхы хэмжээ абаха, предприятинуудые хүтэлбэрилдэг арга методүүдээ улам нарижуулан һайжаруулха, саашадаа техническэ дэбжэлтэ туйлахын түлөө, үйлэдбэриин техникые шэнэдхэхэ ба һайжаруулхын түлөө оролдосотойгоор тэмсэхэ ёһотой.

Манай орон атом доторхи хүсые ашаглаха арга метод олоһон ябадалтай түбхын түрүүн холбоотой эрдэм, техникын талаар промышленна шэнэ революциин үедэ найдамтайгаар ороод байна. Манайда промышленна атомна электростанциин гурбадахи жэлээ амжалтатайгаар хүдэлжэ байһаниинь, бүри ехэ хүсэтэй атомна шэнэ электростанцинуудые бариха бэлэдхэлэй хүдэлмэриин эдэбхитэйгээр ябуулагдажа, атомна двигательтэй ледокол бариха хүдэлмэриин хэгдэжэ байһаниинь элитэ. Манай промышленностьда, хүдөө ажахыда, медицинэдэ, наука болон техникэдэ радиоактивна изотопууд улам үргэнөөр хэрэглэгдэдэг боложо байнхай.

Наукын болон техникын хүгжэлтэнь промышленностиин олохон һалбаринуудта харагдана. Булад хайлуулдаг ба доменно үйлэдбэридэ кислород үргэнөөр хэрэглэгдэдэг болонхой. Булад таһалгаряагүй эюулэхэ үйлэдбэри эмхидхэхэ хүдэлмэри металлургическа хэдэ хэдэн заводуудта хэгдэжэ байна. Машина бүтээдэг түрүү предприятинуудта нарин шудхалаа хэхэ, хэбтэ сохихо оньһон арганууд, электрошлак хэрэглэн гагнадаг арга нэбтэрүүлэн дэлгэрүүлэгдэнэ. Нефть гаргажа абадаг промышленностьда газарай хүрьһэнэй дарасые хэм соонь байлгаха, уһыень хүрьһэ руу шахажа оруулха зэргээр нефть абадаг арга метод хэрэглэхэ хүдэлмэри улам үргэдхэгдэжэ үргэлжэлһөөр. Химическэ промышленностьда хүдөө ажахын зарим түүхэй эдүүдые һолихо зүйлнүүд бүри ехээр үйлэдбэрилэгдэдэг боложо байнхай, тэдэнь шанарайнгаа талаар бодото хэрэгсэлнүүдһээн дутуугүй юм. Олохон предприятинуудта хүдэлмэреэ комплексно ёһоор оньһожоруулха, автоматическа болгохо хэрэг нэбтэрүүлэн дэлгэрүүлэгдэнэ.

Социализмын үедэхи ниитын үйлэдбэри мүнөө сагай наука болон техникын бүхы туйлалтануудые эгээн ехээр хэрэглэхэ арга олгоно. Тиигэбэшье һаань, техническэ дэбжэлтын түлөө, үйлэдбэридэ шэнэ техникэ түргэнөөр нэбтэрүүлэн дэлгэрүүлхын түлөө тэмсэл—коммунистическэ общество байгуулха гол зорилгонуудай нэгэн болоно гэжэ ойлгоогүй хүнүүд, үйлэдбэриин ехэшье, багашье хүтэлбэрилэгшэд манайда үшөөл бии байһаар. Манай промышленностиин зарим һалбаринууд, зарим предприятинууд мүнөө сагай наука болон техникын туйлалтануудые ашаглаха талаар шухала амжалта туйлаагүй байха юм. Тусхайлан хэлэбэл, СССР-эй үнгэтэ металлургиин, СССР-эй химическэ промышленностиин, нүүрһэнэй промышленностиин, тракторна ба хүдөө ажахын машина бүтээдэг үйлэдбэриин министерствонүүдэй предприятинууд энэ талаар ехэхэн дутуунуудтай байна.

Коммунистическэ партимнай техническэ дэбжэлтын түлөө тэмсэлые шиидхэхы удхашанартайда тоолоно, шэнэ техникэ шудалхын тула бүри харюусалгатайгаар хандадаг болохыень, хүдэлмэриин түрүү арга, методүүдые хүсэд бүрин ашаглахыень, манай олон тоото уралан нарижуулагшадай ба ухаалан зохёогшодой дурадхалнуудта анхаралтайгаар хандахыень арадай ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэдһөө эринэ. Оронойнтоо ба дэлхэйн наука, техникын бүхы туйлалтануудые үргэн ехээр хэрэглээд лэ байбал, ажалай бүтээсые эршэмтэй түргэнөөр урагшань дабшуулжа, промышленность, хүдөө ажахы болон транспортаа хүгжөөжэ, оронойнгоо обороные бэхижүүлжэ, арад зондо шухала эд бараа бүри ехээр бүтээн гаргажа шадагдаха байна.

Нүхэдүүд! 1956 он промышленностьдахи ехэхэн горьтой шэнэ илалтануудай жэл байхаһаа гадна, мүн хүдөө ажахы бүхы талаараа, ехээр хүгжэн дэбжэһэн жэл боложо, манай ороной түүхэдэ орохонь. Урдань районуудтахи намарай тарилгын нилээд ехэ хубинь хүлдэжэ хосорбошье, оройтоһон ужаг хабар, бороо хуратай намар болобошье һаань, колхозууд болон совхозууд манай ороной түүхэдэ эгээн ехэ ургаса энэ жэлдэ хуряажа абаа. Советскэ засагай оршон мандажа байгаа бүхы үе соо мүнөө жэлэйхидэл адли иимэ ехэ орооһо таряа гүрэмнай бэлэдхэжэ абаагүй юм. Үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ миллиард үлүүтэй пүүдээр ехэ орооһо таряан энэ жэлдэ бэлэдхэгдээ. **(Альга ташалга).**

Орооһо таряа ургуулжа абалгын, бэлэдхэлгын талаар туйлаһан энэ гайхамшаг илалтамнай—хүдөө ажахын үмэнэ партиин табиһан асари ехэ зорилгонуудые шэн зоригтойгоор бэелүүлжэ байгаа манай алдарта советскэ арадай аша габьяа болоно.

Коммунистическэ партимнай социализмын түлөө бүхы тэмсэлэй гол шухала хубинь болохо талха таряанай түлөө тэмсэлые хододоо тон шухала удхашанартайда тоолодог байгаа. Энэ тэмсэлэй үрэ дүнгые сэгнэн партимнай хүдөө ажахын продуктнуудые элбэг ехээр үйлэдбэрилхэ уряа гаргахаһаа гадна, мүн энэ ехэ зорилгоёо бодото дээрэнь бэелүүлхэ зүб зам олонхой гэжэ хэлэхэ эрхэтэй байнабди. Колхозуудай болон совхозуудай улам ехээр батажаһанай ашаар, хүдөө ажахыда Советскэ правительствын зүгһөө тон ехэ туһа хүргэһэнэйнь ашаар талха таряанай түлөө тэмсэлдэхи иимэ гайхамшаг амжалтанууд туйлагдаха аргатай болоо.

Һүүлэй гурбахан жэлэй турша соо социалистическэ индустриин зүгһөө хүдөө ажахыда 650 мянга үлүүтэй (15 хүсэтэй) тракторнууд, таряа хуряаха 142 мянган комбайнууд, ашаанай 345 мянган автомашинанууд болон ондоошье янзын ехэ техникэ үгтэһэн байна.

Үйлэдбэрилгые үргэдхэн хүгжөөхэ хэрэгтэ ажалшадай өөһэдынь ашаг урмашал угаа ехэ удхашанартай байха гэһэн агууехэ Ленинэй заабариие хүтэлбэри болгон, парти ба правительствомнай орооһо таряа, хартаабха, овощь, хлопок, сахарай свёкло болон бусад культурануудые, тэрэшэлэн малажалай продуктнуудые бэлэдхэхэ ба худалдан абаха үнэ сэн нилээд ехээр нэмээжэ, олзо урмашалыень — хүдөө ажахыгаа хүгжөөхэ ехэ хүсэн болгоод, хүдөө ажахын продукци бүри ехээр үйлэдбэрилхэ хэрэгтэ колхозуудай, колхознигуудай ашаг урмашалые улам үргэжэ шадаһан байна.

Хүдөө ажахые түсэблэлгын шэнэ гурим тухай, колхознигуудта һара бүри аванс үгэхэ тухай, хүдөө ажахын артелиин Уставта өөһэдөө заһабари, нэмэлтэ ба хубилалтануудые оруулха эрхэ тэдээндэ олгохо тухай парти, правительствын шиидхэбэринүүд колхознигуудай үйлэдбэриин эдэбхи хэшээлые бүри ехэ болгохо, колхозуудай хамтын ажахые бүри шадамараар эрхилхэ хэрэгтэ тон шухала удхашанартай юм.

Казахстанай, Сибириин болон Уралай районуудтахи шэнэ ба боро газарые элдүүрилэн ашаглалга хүдөө ажахыгаа хүгжөөхын тула парти, правительствын бэелүүлжэ байгаа ехэ хэмжээ-ябуулгануудай дунда онсо һуури эзэлнэ. 1956 он дотор 28—30 миллион гектар шэнэ газар элдүүрилэн ашаглаха гэһэн правительствын даалгабари дүүргэхэ хэрэгтэ хабаадахые хэдэн зуугаад мянган советскэ хүнүүд хүсэһэн байгаа. Энэ хэрэгтэ зорюулжа мүнөө сагай ехэ хэмжээтэй техникэ үгтэнхэй. Мүнөө бодото дээрээ 35,5 миллион гектар шэнэ ба боро газар хахалагдаад байна. Энэмнай Великобританиин, Италиин, Францийн бултанайнь тариддаг орооһото культуранuудай талмайһаа 1,7 дахин шахуу ехэ болоно. **(Альга ташалга).** Социалистическэ гүрэн, социалистическэ хүдөө ажахы лэ иимэ ехэ зорилгые тон богонихон болзор соо шиидхэжэ шадаха байһаниинь элитэ.

Шэнэ ба боро газар элдүүрилэн ашаглаха гэһэн манай партиин хараа бодолой зүб байһаниинь бүрин тодороо. Шэнэ ба боро газар элдүүрилэн ашаглалга, орооһо таряа, илангаяа худалдагдаха таряа ургуулжа абаха хэрэгтэ али тухай ехэ удхашанартай байһаниинь мүнөө бүгэдэндэ эли болоо. Шэнэ газар элдүүрилэн ашаглахын урда тээ Казахстан, Сибирь ба Урал эрхим ургасатай жэлнүүдтэ 600 миллион тухай пүүд таряа гүрэндэ тушаадаг байһан аад, харин 1956 ондо эдэ районуудта 2 миллиард үлүүтэй пүүд таряан бэлэдхэгдээ. Гэхэтэй хамта, Казахска ССР-тэ таряанай бэлэдхэл һүүлэй гурбан жэл соо 7 дахин нэмэһэн байха юм.

Шэнэ ба боро газар элдүүрилэн ашаглаха хэрэгтэ бүхы советскэ арад хабаадана. Олон зуугаад мянган хүдэлмэришэд, колхознигууд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон хүдөө ажахын мэргэжэлтэд шэнэ газар элдүүрилэлсэхын тула һайн дураараа ошоод, ажалай баатаршалгын эрхим жэшээ харуулаа. Манай баатар габьяата комсомол, алдарта советскэ залуушуул шэнэ газар элдүүрилэн ашаглаха хэрэгтэ ехэхэн туһа хүргөө. 350 мянга үлүүтэй комсомолецууд болон залуушуул комсомолой путёвкоор шэнэ газарта ажаллахаяа ошонхой. **(Альга ташалга).** Хото городуудай хүн зон, һургуулинуудай студентнэр, Советскэ Армиин сэрэгшэд мүнөө жэлэй ургаса хуряалгадань колхозууд, совхозуудта ехэхэн туһа хүргөө. Партийна, советскэ, комсомольско болон профсоюзна организацинуудай, хүдөө ажахын органуудай хэһэн эмхидхэлэй хүдэлмэринь шухала удхашанартай байгаа.

Шэнэ газар элдүүрилэн ашаглахын түлөө түүхэтэ тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр хабаадаһан. Эхэ ороной бүхы патриодуудта партиин Центральна Комитедэй, Советскэ правительствын үмэнэһөө гүн ехэ баяр баясхалан энэ трибуна дээрэһээ хүргэхыемни зүбшөөрыт! **(Удаан альга ташалга).**

Энэ жэлдэ социалистическэ хүдөө ажахымнай орооһо таряа, ондоошье зүйлнүүдые ургуулжа абалгаяа бүри ехэ болгохо замаар урагшаа холо дабшаа. Сахарай свёкло, хлопчатник, хартаабха, овощь мэтын шухала культурануудые ургуулжа абаха ба бэлэдхэхэ хэрэг нилээд һайжараа. Жэшээлхэдэ, үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхиһөө 5 миллион тонноор дээшээ хэмжээтэй сахарай свёкло бэлэдхэгдээ. Үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ 1,5 дахин ехэ хартаабха энэ жэлдэ бэлэдхэгдэһэн байна. Хлопок ба овощь бэлэдхэлгын хэмжээн үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ нилээд ехээр үлүү гаранхай.

Малажал хүгжөөхэ, илангаяа малай ашаг шэмые

(*Үргэлжэлэлынь 2-дохи нюурта*)

АГУУЕХЭ ОКТЯБРЬСКА СОЦИАЛИСТИЧЕСКЭ РЕВОЛЮЦИИН 39 ЖЭЛЭЙ О…

1956 оной ноябриин 6-да Московско Соведэй баярай заседани дээрэ нүхэр М. А. СУСЛОВАЙ хэһэн элидхэл

(Үргэлжэлэл)

ехэ болгохо хэрэгтэ туйлаһан амжалтануудаа баяртайгаар тэмдэглэхээр байна. Энэнэй үндэһөөр мүнөө жэлдэ мяха, мяханай продуктнуудые, үндэгэ, илангаяа һү абалгын, бэлэдхэлгын хэмжээн бүри ехэ болоо. Жэшээлхэдэ, һү бэлэдхэжэ ба худалдажа абалга үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ 30 процентээр нэмэһэн байха юм.

Тиимэ болохолоороо, хүн зондо шухала эдеэ хоолой зүйлнүүдые, промышленностьда шухала хүдөө ажахын түүхэй эдүүдые элбэг ехээр үйлэдбэрилхэ ябадал богонихон болзор соо туйлахын тула парти, правительствын, бүхы советскэ арадай гаргаһан оролдолго хүсэлэлгэнь угаа һайн аша үрэтэй байба.

Ороохо таряа, мяха, һү, ноохо, хүдөө ажахын бусад продуктнуудые, саашадаа бүри ехээр үйлэдбэрилхэ барагдашагүй ехэ арга боломжо социалистическэ хүдөө ажахыда бии байна. Колхознигууд, МТС-үүдэй болон совхозуудай хүдэлмэришэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, манай хүдөөгэй коммунистнууд болон комсомолецууд, партийна ба советскэ организацинууд түрүү дүй дүршэлые, мүнөө сагай техникэ ба агрономическа наукын шэнэ тодорхойлгонуудые түшэг болгожо, нөөсэ баялигуудаа ашаглахын, гайхамшаг шэнэ амжалтануудые туйлахын тула шухала бүхы юумэ хэхэнь дамжаггүй.

Ажалшадай материальна ба культурна байдал 1956 ондо нилээд ехээр һайжараа. Жэшээнь, амаралтын ба һайндэрэй урда тээхи үдэрнүүдтэ хүдэлмэриин сагые хороохо, 16-һаа 18 хүрэтэрхи дунда наһатанай хүдэлмэриин үдэрые 6 час байхаар тогтоохо, үтэлһэн ба инвалид болоһон ажалшадай пенсиие нэмээхэ, дунда ба дээдэ һургуулинуудта һураһанай түлөө түлбэриие болюулха, түрэхэ эхэнэрнүүдэй амаралтын болзорые нэмээхэ, гэхэ мэтээр бүхы зоной аша туһада зорюулагдажа энэ жэлдэ бэелүүлэгдэһэн хэмжээ-ябуулгануудай үрэ, түгэс нүлөөс өөрөө үзөөгүй хүдэлмэришэнэй нэгэшье бүлэ, советскэ албахаагшын нэгэшье бүлэ байхагүй. Мүнгэ багые абадаг хүдэлмэришэд ба албахаагшадай салин хүлһэн шэнэ жэлһээ хойшо нэмэхэ байна. 1957 онһоо эхилжэ, удаа дараалан, хүдэлмэришэд болон албахаагшадай хүдэлмэриин үдэрые 7 часай болгохо бэлэдхэлэй хэмжээ-ябуулга бэелүүлэгдэжэ байнхай.

Тэрэшэлэн ниитын ажахын улам ургаһанай үндэһөөр колхозуудай олзо доходынь һүүлэй гурбан жэлэй туршада хоёр дахин нэмээд, колхознигуудай хангагдамал байдал нилээд ехээр һайжараа. Энэ жэлдэ колхозууд болон колхознигууд хүдөө ажахын продукци гүрэндөө тушааһан, худалдаһанай түлөө үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ 20 миллиард түхэригөөр дээшээ түлөөһэ абаха байна.

Советскэ хүнүүдэй ажабайдал саг үргэлжэ һайжарна. Центральна Статистическэ Управлениин хододоо хэжэ байдаг бюджетнэ шалгалтын материалнуудһаа энэ ушарые эли тодоор хаража болохо юм. Тэдэ мэдээнүүдһээ абажа, 1956 ониие дайнай урда тээхи 1940 онтой жэшээд үзэхэдэ, хүдэлмэришэдэй бүлын эд бүд худалдан абалга дунда жэшээгээр 94 процент нэмэһэн, тэрэ тоодо хилгааһан бүд—гурба дахин шахуу, арһан гутал—83 процент нэмэһэн байха юм. Колхознигуудай бүлын хүн амин бүридэ эд бүдэй хүртэсые 1940 онойхитой жэшэбэл, юрэнхы дээрэнь—2 дахинһаа ехээр, тэрэ тоодо хилгааһан бүд—3,5 дахин, арһан гутал—95 процентһээ үлүү ехээр худалдан абаа.

Хүдэлмэришэд болон албахаагшадай бүлэнүүдтэхи хүн бүхэнэй хэрэглэдэг мяхан, сало гэхэ мэтын продуктнуудые дайнай урда үеынхитэй жэшэбэл 62 процентээр, загаһан ба загаһанай продуктнууд—92 процентээр, һүн ба һүнэй продуктнууд—2 дахинһаа ехээр, үндэгэн—86 процентээр, сахар—87 процентээр нэмээ. Колхознигуудай бүлын хүн бүхэндэ мяха ба сало хэрэглэлгэнь 54 процентээр, загаһа ба загаһанай продуктнуудые—2 дахинһаа ехээр, һүн ба һүнэй продуктнуудые—47 процентээр, үндэгэ—2 дахинһаа ехээр, сахар—3,6 дахин нэмэһэн байна. Культурно-ажаһуудалай хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилгэ нилээд ехэ болоо. Энэл жэлдэ 23 миллион шахуу хэһэг часы, 4 миллион үлүүтэй радиоприёмнигууд ба телевизорнууд манайда бүтээгдээ. **(Альга ташалга).**

Советскэ хүнүүд бүри һайнаар эдеэлдэг, бүри һайнаар хубсалдаг, бүри культурнаар ажаһуудаг болонхой. Эд бараанай ба эдеэ хоолой талаар ажалшадай улам улам ургажа байгаа эрилтые хүсэд дүүрэнээр хангаха гээшэ манай гүрэнэй шухалын шухала хэрэгүүдэй нэгэн болоно. Хүн зондо шухала хэрэгтэй эд товарнуудые үйлэдбэрилгын хэмжээе бүри ехэ болгохо, шанарыень һайжаруулха, тэрэшэлэн советскэ худалдаа наймаанай хэрэгые улам һайжаруулхын тулада шухала хэмжээнүүд абтажа байна.

Гэр байраар хангалгые улам һайжаруулха ябадал ажалшадай материальна ба культурна байдалые бүри дээшэнь дэбжээхэ хэрэгтэ угаа ехэ удхашанартай. 1956 ондо хото городууд болон хүдэлмэришэдэй посёлогуудта бүхы дээрэ 36 миллион квадратна метр талмайтай шэнэ гэрнүүд ашаглалгада оруулагдаха ёһотой. Энэмнай Киев, Баку, Харьков, Горький, Свердловск, Челябинск гэхэ мэтын городуудай гэр байрынь бүхы талмайтай адли болоно. Гэбэшье, гэр байрануудые барилгын темп ба хэмжээн бидэниие ханаагаадүй байна. Гэр байрын талаар дутагдал үшөө ехэ байһаар.

Парти, Советскэ правительствомнай энэ асуудалда ехэ анхарал хандуулна.

Советскэ арадай соёл культура хүсэн түгэлдөөр хүгжэжэ байнхай. Манайда бүгэдэниитын 7 жэлэй һуралсал үни бэелүүлэгдээд, зургаадахи табанжэл соо хото городууд болон хүдөө нютагуудаар бүгэдэниитын дунда һуралсал гол түлэб бэелүүлхэ хэмжээнүүд абтажа байна. Ажалшадай дээдэ эрдэм шудалха үргэн ехэ арга боломжо хангагданхай. Ороноймнай дээдэ һургуулинуудта, техникумүүдтэ 4 миллион шахуу хүн хүдэлжэ байгаад, мүн хүдэлмэрилэнгүйгөөр һуралсана. СССР дотор дээдэ һургуулинуудта 2 миллион шахуу студентнүүд, Европын капиталистическэ оронуудай бүлтанайхиһаань хоёр үлүүтэй дахин олон студентнүүд һуража байна. **(Альга ташалга).**

Культурна барилгада амжалта туйлахада, мүн материальна үйлэдбэриие хүгжөөхэдэ советскэ интеллигенци шухала, хүндэтэ үүргэ дүүргэнэ. Манай инженернүүд болон технигүүд, агрономууд, врачууд, багшанар, эрдэмтэд, уранзохёолшод, искусствын ажалябуулагшад ажахын болон культурна байгуулалтын зорилгонуудые шиидхэхэдэнь арад зондоо эдэбхитэйгээр туһална. Манай парти, бүхы советскэ арад өөрынгөө интеллигенциин нангин һайхан ажалые ехээр сэгнэдэг. Арад зоной дурладаг, хүндэлдэг ябадал советскэ интеллигенциие зохёон байгуулха шэнэ ехэ ажалда зоригжуулна, коммунизмын хэрэгтэ улам бүри үнэн сэхэ байдаг болгоно.

Хүн зомнай улам ута наһа наһалдаг, удаан жаргал эдлэдэг болоо. Энэнь манай арадай материальна болон культурна хэмжээнэй ургаһые харуулһан шухала гэршэ тэмдэг болоно. Революциин урда тээхи Росси дотор хүн зон дунда зэргээр оройдоол 32 наһа хүрэдэг бэлэй. 1927 ондо дунда жэшээгээр абабал 44 наһа хүрэдэг болоо һэн. Мүнөө үедэ 64 наһа хүрэдэг болоод байна. **(Альга ташалга).** Тиихэлээрээ, манай советскэ үедэ хүн зон бүри һайнаар ажаһуудаг болоол, нүхэдүүд! Үтэлһэн хүнүүдэй пенсиин нилээд ехэ болгогдоһоной, ажалшадай материальна байдалай үдэрһөө үдэртэ һайжаржа байһанай ашаар мүнөө советскэ хүнүүд улам ута наһа наһалдаг болохонь гэжэ найдахада болоно. **(Альга ташалга).**

Зуу наһа
наһалжа,
Зол жаргал
эдлэхэбди,—

гэжэ Владимир Маяковскиин бэшэһэниинь зүб болоно. **(Альга ташалга).**

Арадай тон шухала интерестэ сэхэ хабаатай һалбари бүхэндэ — гэр байра бариха, промышленна болон эдеэ хоолой зүйлнүүдые үйлэдбэрилхэ, худалдаа наймаа эмхидхэхэ, хүн зониие культурно-ажаһуудалайнь талаар хангаха хэрэгтэ манайда ехэхэн дутагдалнуудай, шиидхэгдээгүй зорилгонуудай үсөөн бэшэ бии байһые Коммунистическэ парти ойлгожо байна. Парти, Правительствомнай социалистическэ экономикоёо хүгжөөһэнэй, ажалай бүтээсэ ехэ болгоһоной үндэһөөр ажалшадай байдалые эсэшэ сусашагүй һайжаруулха хэрэгтэ саашадаашье бүхы хүсэ шадалаа зорюулха байна. Совет арадай ажабайдалые жаргалтай һайн болгохо гээшэ манай парти, правительствын бүхы ажал-ябуулгын гол шухала уг зорилго болоно. **(Удаан альга ташалга).**

III.

Нүхэдүүд! Манай промышленностьда, хүдөө ажахыда туйлагдаһан амжалтанууд, арад зоной ажабайдалай һайжаралга, советскэ культурын хүгжэлтэ—эдэ бүгэдэ хадаа советскэ ниитын ба гүрэнэй байгуулалтын асари ехэ хүсэ шадалтай байһые, манай советскэ демократиин угаа булюу һайн байһые гэршэлэн харуулна.

Октябрьска революциин ашаар бии болоһон советскэ демократи—шэнэ түхэлэй демократи гээшэ. Капиталистическэ гүрэнүүдэй хуурмаг хооһон, хизаарлагданхай демократиһаа, баяшуулда зорюулагдаһан демократиһаа тад ондоо советскэ социалистическэ демократи болбол ажалшадта, арад зондо зорюулагдаһан демократи мүн.

Советскэ байгуулалтын гүн ехэ демократична байдагые юу харуулнаб гэбэл, капитализмын үедэ эгээн дарлагданхай байдаг ажалша ангинуудайл аша туһые, дура зоригые Совет гүрэн өөрынгөө политикын үндэһэ һуури болгодог. Буржуазна парламентнууд ба правительствонууд ажалша ангинуудай аша туһые юунһээшье багаар тоодог байха юм.

Буржуазна оронуудта олон миллион хүнүүд политикаһаа бодото дээрээ түригдэн холодуулагдадаг. Теэд, тиимэ хүнүүдые политическэ байдалда, гүрэниие хүтэлбэрилгэдэ советскэ байгуулалта хабаадуулаа. Жэшээлбэл, бүхы национальностьнуудай олон миллион гражданинууд манайда Соведүүдэй хүдэлмэридэ үдэр бүри хабаадалсадаг, Соведүүдэй дэргэдэхи олон тоото комиссинуудта, бусад демократическа зургаануудта хүдэлмэрилдэг байха юм. Имагтал ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдтэ миллион хахадһаа үлүүтэй хүн һунгагдаа.

Бодото арадай засаг бологшо социалистическэ демократи советскэ хүн бүхэниие ушар ёһо улам ехээр мэдэдэг болгохо, өөрынгөө ороной эзэн байһан мэдэрэлыень бүри бэхижүүлхэ али бүхы арга боломжо хангана. Тиихэ зуураа, советскэ социалистическэ демократи ажал хэхэ эрхэ, эрдэмдэ һураха эрхэ, амарха эрхэ мэтын эрхэнүүдые обществынгоо бүхы гэшүүдтэ олгоод, бодото дээрэнь хангажа, обществын материальна болон оюун бодолой саг үргэлжэ хүгжэхэ, хүн бүхэнэй бэлиг, шадабариин бүхы талаараа бадарха али бүхы арга боломжо олгоо.

Советскэ демократиин гол ёһонуудые бодото хэрэг дээрээ бэелүүлхэдээ манайда дутагдалнууд байхагүй, манай гүрэнэй аппарат угаа һайнаар хүдэлмэрилнэ гэһэн тобшолол эндэһээ гаранагүй. Партимнай энэ талаар бэеэ мэхэлнэгүй.

Һүүлэй жэлнүүдтэ албан захиргаанай аппарадые бага, химда болгохо талаар, союзна республикануудай болон нютагай советскэ органуудай эрхэнүүдые ехэ болгохо талаар, илангаяа хүдөө ажахын түсэблэлгэдэхи хэтэрхы ехэ централизацилгые болюулха талаар ехэ хүдэлмэри хэгдээ. Теэд манай гүрэнэй аппарат дан ехэ байһан зандаа, хойрог нобшо ябадал гаргадаг, бодото хэрэгһээ, арад зонһоо таһаран холодоһон, саарһанһаа ондоо юушье харадаггүй хүнүүд аппарадай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда бии.

Гүрэнэй аппарадай хүдэлмэриие эсэшэ сусашагүйгөөр нарижуулан һайжаруулха, Соведүүдэй хүдэлмэридэ бүхы депутадуудые эдэбхитэйгээр хабаадуулха, һунгагшадтайнь тэдэнэй холбоо барисаае улам бэхижүүлхэ, хойрог, нобшо ябадалтай хайра гамгүйгөөр тэмсэхэ, ажалшадай зохёон байгуулха эдэбхи үүсхэлые саашадань бадаруулан хүгжөөхын, предприятинууд болон ажахын организацинуудые хүтэлбэрилгэдэ хүдэлмэришэдэй, инженернүүд болон албахаагшадай улам эдэбхитэйгээр сэхэ шууд хабаадалсадаг болохын тулада шэнэ формонуудые, шэнэ арга боломжонуудые бэдэрэн олохо шухала. Мүн тэрэшэлэн хүдөө нютагуудта колхозой демократиие али болохоор хүгжөөн бэхижүүлхэ, тиихэ зуураа хүдөө ажахын артелиин Уставые хаа хаанагүй наринаар сахилга хангаха, нютагай организацинуудай зүгһөө колхозуудай ажалда энэ тэрэ жэжэ юумэндэ торолдохо ябадалые болюулха хэрэгтэй.

Коммунистическэ партиин хоридохи съездын һүүлээр ажалшадай эдэбхи үүсхэл улам ехэ болоно, гүрэнэй бүхы ажал хэрэгые тэдэнэр бүри ехээр һонирхоно. Ганса нэгэн хүнүүдтэ шүтэн һүгэдэлгын хойшолонгуудые зайсуулһанай һайн үрэ дүн хүсэд бүрин тодоржо эхилээ.

Хэнэйшье мэдэһээр, ганса нэгэн хүнүүдтэ шүтэн һүгэдэлгэ И. В. Сталинай нэрэтэй холбоотой. Октябрьска революцида, социалистическэ байгуулалтада, хүдэлмэришэн ангиин дайсадта эсэргүү тэмсэлдэ Сталинай дүүргэһэн ехэ үүргые, аша габьяае хүн бүхэн мэдэнэ. Сталин болбол ехэхэн эмхидхэлшэ, ехэхэн марксист байгаа. Зүгөөр, Сталинда шүтэн һүгэдэлгэ горьтой ехэ алдуунуудые, социалистическэ хуули ёһо эбдэлгын олон тоото баримтануудые үүдхэн бии болгоо. Ганса нэгэн хүнүүдтэ шүтэн һүгэдэлгэ марксизм-ленинизмдэ харша, социалистическэ ниитын байгуулалтада таарахагүй юм. Тиимэһээ манай парти ганса нэгэн хүнүүдтэ шүтэн һүгэдэлгые эрид шууд буруушаагаа.

Мүнөө партийна ажабайдалай ленинскэ нормо, советскэ социалистическэ демократизмын гурим ёһонууд дахин бэелүүлэгдэдэг боложо байна, парти доторнай хамтын хүтэлбэри бэелүүлэгдэнэ. Тиин партийна ниитэ зоной, бүхы совет арадай зохёон байгуулха эдэбхи үүсхэл хэлбэришэгүй ехэ болоно, партийна болон советскэ хүдэлмэри нилээд һайжараа, партийна ба партийнабэшэ хүдэлмэрилэгшэд дутагдалнуудые бүри зүрхэтэйгээр шүүмжэлдэг, дутагдалнуудтай бүри эдэбхитэйгээр тэмсэдэг болоо. Бүхы совет арад түрэл Коммунистическэ партияа тойрон улам нягтаар жагсана. **(Удаан альга ташалга).**

Ажалшадтай нягта холбоо барисаагаа саашадань бэхижүүлхэ гээшэ партимнай угаа шухала зорилго болоно. Партийна, советскэ хүдэлмэрилэгшэд, бүхы коммунистнууд бодото тодорхой хэрэгтэ гол анхаралаа, хүсэ шадалаа зорюулха, түүхые үнэхөөрөө зохёогшод, коммунизмые үнэхөөрөө байгуулагшад мүн бологшо хүдэлмэришэдэй, колхознигуудай, интеллигенциин гүн дунда ябаха ёһотой гэжэ партимнай заана.

Арад зонтойгоо таһаршагүй нягта холбоо барисаа бэхижүүлхэ хэрэгые партимнай социалистическэ гүрэнэй саашадаа бэхижэхэ, коммунизм тээшэ амжалтатайгаар дабшаха эгээн шухала эрхэ нүхэсэл мүн гэжэ тоолоно.

Совет арадай бата нэгэдэл хадаа социализмын туйлаһан угаа ехэ туйлалта мүн. Энгэй үмсэ хүнүүдые бэе бэеһээнь холодуулдаг, харин социализм нэгэдүүлдэг юм гэжэ Ленинэй хэлэһэн үгэнүүдэй үнэн зүб байһые түүхын бүхы хүгжэлтэ гэршэлэн харуулна. Советскэ Союз дотор хүдэлмэришэдэй, интеллигенциин, колхозно таряашадай ахадүү ёһоной хани барисаан, харилсаа холбоон, манай ороной бүхы арадуудай ахадүү ёһоной хани барисаан, харилсаа холбоон тогтон батажаа.

Өөрынгөө хизааргүй ехэ хүсэндэ бүрин найдаһан манай арад коммунистическэ партиин хүтэлбэреэр коммунизм тээшэ зорижо ябана. Марксизм-ленинизмын хэзээдэ мүнхэ үзэл суртал коммунистическэ байгуулалта хэхэ харгы замыемнай, арга хэрэгсэлыемнай манда заажа үгэнэ, манай хүсэ шадалые ехэ болгоно, манай хэрэгэй эсэслэн илахадань бидэнэрые хэлбэришэгүй найдалгатай болгоно. **(Үни удаан альгаташалга).**

IV.

Нүхэдүүд! Эзэрхэг түримхэй хүсэнүүдэй зүгһөө эсэргүүсэлтэ хэгдэбэшье, үнгэрөөшэ жэлдэ уласхоорондын событинууд гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаануудай түгшүүрилые мэдээжэ зэргээр һуларуулгын тэмдэг доро хүгжөө һэн. Советскэ Союзай, Хитадай Арадай Республикын, арадай демократиин бүхы оронуудай оролдолгын, Азиин болон Европын эб найрамдалда дуратай гүрэнүүдэй, бүхы дэлхэйн демократическа олониитэ зоной оролдолгын ашаар уласхоорондын харилсаануудта зарим тэды хубилалта туйлагдаһан байгаа. Бүгэдэниитын эб найрамдал бэхижүүлхэ үлэмжэ зохид арга боломжо бии боложо байгаа.

Теэд событинуудай нигэжэ эб найрамдалай аша туһада, арадуудай аша туһада зохидоор хубилһаниинь дэлхэйн политикада эзэрхэг түримхэй шэглэл удаан саг соо зоригжуулан бэелүүлжэ байһан Баруун тээхи мэдээжэ зарим бүлэгүүдэй һанаанда таараагүй, тааранашьегүй. Эб найрамдалда дуратай оронууд болон арадууд уласхоорондын арсалдаата асуудалнуудые амгалан ёһоор, хэлсээнүүдэй ашаар шиидхэхэ гэжэ бүхы шадалаараа оролдоно, харин тиихэдэнь зарим капиталистическэ гүрэнүүдэй дайшархуу һанаатай бүлэгүүд дэлхэйн зарим районуудтахи байдалые зорюута шахардуу муу болгоно, зэбсэг хуряалгын асуудал шиидхэлгэһээ үсэд нэтэрүүгээр арсана. Баруун Германи дотор эзэрхэг түримхэй арми яаралтай түргэнөөр байгуулна.

Эгээн һүүлэй үдэрнүүдтэ Египедтэ эсэргүү эзэрхэг түримхэй зэбсэгтэ добтолго эдэ бүлэгүүдэй хорото аашаар үүдхэгдээ. Египедтэ Израилиин хэһэн зэбсэгтэ добтолго империалистическэ тусгаар бүлэгүүдэй зүгһөө, түрүүшын ээлжээндэ Англи, Франциин зүгһөө үүдхэгдэһэниинь элеэр харагдана. Англи ба Франци энэ добтолгые шалтаг болгон дары һамбаашалжа, Египедэй газар дайдада өөһэдынгөө сэрэгүүдые оруулаа.

Иихэлээрээ уласхоорондын оршон байдал саашадаа зөөлэрхэ бэзэ гэжэ дэлхэйн бүхы арадуудай зүйтэйгөөр хүлеэжэ байха үедэнь Англиин ба Франциин хүтэлбэрилхы бүлэгүүд Египедтэ эсэргүү зэбсэгтэ добтолго эмхидхээ, эб найрамдалай хэрэгтэ харша юумэ хээ. Эдэ гүрэнүүдэй авиани, далайн-сэрэгэй хүсэнүүд Египедэй амгалан байһан городуудые бомбодоно. Амгалан һууһан зоной улаан шуһан дахин адхаржа байна, хүн түрэлтэн империалистнуудай эмхидхэһэн эзэрхэг түримхэй добтолгые дахин үзэжэ байна.

Эзэрхэг түримхэйнэрэй арга хургаа мүнөө хэды бэдэрбэшье, боложо байгаа событинуудай удханьдэлхэйн үргэн ниитэ зондо тон эли юм. Египедтэ эсэргүү дайе Англиин ба Франциин колониалистска бүлэгүүд эмхидхээ. Колонинуудай арадууд тэдэ бүлэгүүдэй гарта үгэ дууламгай зэбсэг байхаяа болижо, бэеэ дааһан гүрэнүүдээ байгуулхаар «зүрхэлдэг» болоһон баримтатай эдэ бүлэгүүд яашье эбсэхэ дурагүй байна. Египедтэ эсэргүү дайн хадаа колониальна системын хэлбэришэгүй һандаран һалажа байһан ябадалые буу зэбсэгэй, бомбо һомонуудай ашаар зогсоохо гэһэн. Зүүн зүтэй сүлөөржэ байгаа арадуудые һүрдүүлэн айлгажа, тэдэниие колониализмын дарлалтада дахин оруулха гэһэн хуушанай империалистнуудай үсэд шанга эрмэлзэлгэ болоно.

Гэбэшье, империализмын колониальна системын бутаран һалалга XX зуунжэлэй дундуурхи үеын зайлашагүй объективнэ үзэгдэл мүн. Азиин ба Африкын оронуудай нэгэ миллиард 200 миллион үлүүтэй хүнүүд хариин дарлалтые бэеһээ абажа хаянхай. Азиин эрхэ сүлөөтэй болоһон гүрэнүүд бүгэдэниитын эб найрамдал сахин хамгаалхын түлөө, бүхы арадуудай бэеэ даанхай байдалай хүгжэн бадаралгын түлөө тэмсэлдэ эдэбхитэй хүсэн болоно. Түүхые гэдэргэнь тэхэрюулхэ гэһэн империалистическэ бүлэгүүдэй али бүхы һэдэлгэнүүд заатагүй буруу һүрэхэ, найдамгүй хэрэг мүн. Египедэй эрхэ сүлөөдэ дуратай арадта эсэргүү эзэрхэг түримхэй добтолго энээниие эмхидхэгшэдтэ өөһэдтэнь муу юумэ боложо һалаха байна. Египедэй урдаһаа Англиин ба Франциин империалистнуудай добтолһондо эсэргүү угаа ехэ зэбүүрхэл бүхы дэлхэй дээрэ, нэн түрүүн Азиин болон Африкын бүхы оронууд дотор, Дүтын ба Дунда Зүүн зүгэй оронууд дотор болоно.

Египедэй хүн зоной эрхэ сүлөөе, ами наһые хамгаалхын түлөө, бусад районуудта дайн сэрэгэй дэлгэрүүлэгдэхэ ябадал уридшалан болюулхын түлөө тэмсэлые эб найрамдалда дуратай бүхы гүрэнүүд болон арадууд эршэмтэй шангаар ябуулха ёһотой. ООН-эй гэшүүд байгаа тон олонхи гүрэнүүд, дэлхэйн ниитэ бүхы зон Англиин ба Франциин хэһэн эзэрхэг түримхэй добтолгые зэбүүрхэн буруушаана. Энээниень хараадаа абажа Нэгэдэмэл Нацануудай Организаци Египедтэ эсэргүү сэрэгэй ябуулгануудые дары болюулхыень, Египедэй газар дайдаһаа сэрэгүүдээ гаргажа, суэцкэ асуудалые амгалан ёһоор шиидхэхын тула хэлсээнүүдые хэжэ эхилхыень агрессорнуудые баадхажа шадаха, баадхаха ёһотой байна.

Советскэ Союз тушаа хэлэхэ болоо һаа, манай Правительство бүхы советскэ хүнүүдэй дура зоригые хараадаа абажа, Египедтэ эсэргүүгээр Англи, Франц…
Израилиин хэжэ байгаа эзэрхэг түримхэй ябу…
эрид шууд буруушаахаһаа гадна, мүн агрессорнүү…
шаа дары хэмжээ абаха эрилтэ табиһан б…
(Нэрьемэ альга ташалга). Советскэ правительств…
даа Египедтэхи дайе болюулхын тулада, эзэрхэг ту…
хэй добтолгые хорихын тулада далайн-сэрэгэй ба…
рай-сэрэгэй хүсэнүүдээ ООН-эй бусад гэшүүдтэй…
та хэрэглэхэ гэһэн дурадхалтайгаар Нэгэдэмэл…
цануудай Организацида, мүн тэрэшэлэн Амер…
Холбоото Штадуудай Президентдэ хандаа. (У…
альга ташалга).

Совет арад баатар египет арадта гүн ехээр тал…
эльгэсэнэ, эрхэ сүлөөгэйнгөө, бэеэ даанхай байда…
гаа түлөө хэжэ байгаа үнэн зүб тэмсэлдээ ам…
туйлахыень хүсэнэ! **(Нэрьемэ, удаан альга таш…**

Нүхэдүүд! Дэлхэйн социалистическэ системэ б…
нихон болзор соо хүсэ шадалаа угаа ехээр бадару…
Энэ системын тон булюу һайн байһые да…
шье хүрэтэрөө мэдэрхэ баатай болоно. Советскэ…
гол экономическа зорилгоёо амжалтатайгаар ши…
жэ байна. Хитад орон эгээн һаяын табанжэлн…
агууехэ индустриальна гүрэн болохонь. Арадай д…
ратиин оронууд социализмын замаар хэлбэри…
урагшаа дабшажа ябана.

Дэлхэйн социалистическэ системын хүсэнүүдэ…
болоходо, уласхоорондын реакци һүрдэн айна, …
бусална. Социализмда зэбүүрхэжэ ухаа мэдээгээ…
һан империалистическэ бүлэгүүд социалистическ…
рэнүүдые эбгүй болгохын тулада, социализм бай…
жа байгаа арадуудай нэгэдэлые ба хани барисааеһ…
руулхын тулада, тэдэ арадуудые бэе бэеһээнь …
лаад, һүүлээрнь ганса гансаарынь үсадхаха һэ…
гаргахын тулада али бүхы харата аргануудые …
лана. Социалистическэ оронуудта эсэргүүгээр …
хэлгын хүдэлмэри олон миллион доллароор һом…
дон үзэгдөөгүй ехэ хэмжээндэ ябуулагдана, соци…
мын туйлаһан түүхэтэ амжалтануудые хардан му…
даг худал хуурмаг радиопропаганда үдэрһөө ү…
хэгдэнэ, бузар муухай тагнуулшад, һүйдхэлшэд…
гээгдэнэ, хардалгата номуудые, хуулаһануудые …
рай шарнууд соо хээд хаяжа тараана, энэнэй урда…
унагаагдан намнуулһан мүлжэгшэ ангинуудай үл…
нүүдые суглуулан, революцида эсэргүү подполи…
дай демократиин оронуудта байгуулха гэһэн һэ…
хэгдэһээр байна. Арадай демократиин зарим …
оронууд дотор гаргагдаһан саг зуурын бэрхэшээ…
дые, алдуу эндүүнүүдые дайсан өөрынгөө хорот…
рилгодо мүн тэрэшэлэн ашаглана.

Эдэ бүгэдые хододоо һанажа ябаха хэрэгтэй…
циалистическэ оронуудай ажалшадай һэрэмжые …
та соошье һулаpуулжа болохогүй. Тиихэ зуураа, …
периалистическэ лагериин байгаал сагта дайсан х…
хүсэнүүд капитализмые дахин тогтоохо гэжэ нэг…
бэшэ һэдэлгэ гаргаха байна гэжэ элеэр мэдэхэ …
тэй. Һүүлшын үдэрнүүдэй событинууд, түрүүшын…
жээндэ Венгри дотор болоһон событинууд энээни…
дэндэ дахин тодоор һануулба.

Һүүлэй арбан жэл соо арадай демократиин оро…
та ниитын харилсаануудай үндэһөөрөө хубилһан…
дал бэрхэшээлнүүдгүйгөөр, һаадгүйгөөр, алду…
гөөр болохо һэн гэжэ бодоо һаа, буруу байха ба…

Арадай демократиин оронуудай ахадүү комму…
ческэ болон хүдэлмэришэнэй партинууд КПСС-э…
съездын һүүлээр өөһэдынгөө оронуудай онсо илга…
дые хараадаа абаад, үнгэрөөшэ үеынгээ алдуу д…
нуудые эрид шууд заһаха зуураа, партийна ба …
нэй хүдэлмэриин арга методые шэнэдхэн хубил…
һайжаруулжа эхилээ.

Теэд Венгри дотор ондоо юумэ болошоо. Нэгэ…
ехэхэн алдуунуудые үсөөн бэшэ гаргаһан вен…
хүтэлбэрилэгшэд саг үеын эрилтэнүүдые ойлго…
гөөр, ябуулгаяа угаа хожомдожо хээ. Энээнэйнь…
тэ олониитэ зон дураа гутаһан байна. Уласхооро…
реакциин эльгээдэг антисоциалистическэ хархис …
гээдүүд арадай-демократическа байгуулалтада …
гүү добтолго хэжэ эхилхын тулада тэрэ ушарые …
һамбаашалаа. Тэдэ этэгээдүүд худал хуурмаг …
лозунгнуудые тараажа, богонихон үе соо нилээд…
зоной, илангаяа залуушуулай толгой эрьюулжэ ш…
Революцида харша хүсэнүүд нэгэ үедэ Венгри д…
хи социализмын хуби заяанда угаа аюултай ба…
тохёолдуулаа һэн. Иимэ оршон байдалда бии бол…
Имре Надиин правительство хархис хүсэнүүдтэ…
дараалан буулта хэжэ, контрреволюциин …
гы замые сэбэрлээд, бодото дээрээ бутаран һалаа…
волюцида харша банданууд хюдалга хэһэн, ни…
элитэ ажал-ябуулагшадые зэрлиг муухайгаар ал…
коммунистнуудые үлгэжэ алаһан, буудаһан байна. …
риин баруун хилэ дээгүүр буу зэбсэгүүд, гитлер…
сэрэгүүдтэ, Хортиин фашистска армида алба хэдэг…
һан офицернүүдэй ба солдадуудай олон тоото бүл…
яаралтайгаар эльгээгдэжэ байгаа. Венгри эмхи г…
гүй,задагай муу байдалда орошоод байба. Тэндэ …
талистнуудай ба помещигүүдэй гуримай дахин …
тоогдохо, фашизмын дахин тэхэржэ ерэхэ аюул …
тохёолдоод байба.

Венгридэ реакциин ба фашизмын илаа һаа, в…
скэ ажалшад помещигүүдтэ, капиталистнуудта …
гүүсэн тэмсэжэ олоһон бүхы туйлалтануудаа а…
байгаа, энээнһээ гадна, мүн бусад социалист…
оронуудта империалистическэ базанууд дүтэ бо…
эдэ оронуудта аюул тохёолдохо байгаа.

Венгриин арадай ажабайдалдахи харюусалгат…
үедэ тус ороной социалистическэ хүсэнүүд реа…
ба фашизмын замые хаажа шадаха Хүдэлмэр…
Таряашанай Революционно Правительство байгу…
гэһэн имагта зүб шиидхэбэри баталан абаа. (У…
альга ташалга).

Мүнөө үедэ арадай Венгриин социалистическэ …
нүүд реакциин ба контрреволюциин хүсэнүүдые …
та сохёод, социализмын туйлалтануудые доромж…
гэшхэхэ арга контрреволюцида олгобогүй. **(Удаан…
га ташалга).**

Эдэ үдэрнүүдтэ Венгри доторхи событинуудта …
наагаа ехээр зобожо байһан советскэ хүнүүд, соц…
стическэ бүхы оронуудай ажалшад, дэлхэйн түрүү…
хы хүсэнүүд контрреволюциие Венгриин ажалш…
илаһандань баясажа байна. Венгри хадаа социал…
ческэ оронуудай бүлэ догор сүлөөтэ, бэеэ даанхай…
ли тэгшэ эрхэтэ социалистическэ гүрэн мүн б…
байнашье, байхашье байна! **(Нэрьемэ, удаан …
ташалга).**

Нүхэдүүд! Һүүлэй үедэ уласхоорондын бай…
түгшүүрилэй ехэ болоһон, империалистическэ реа…
хорото аашануудые гаргажа байһан дээрэһээ, соц…
стическэ оронууд улам нягтаар жагсаха, өөһэд…
арадуудай хани барисаае улам бэхижүүлхэ, бэе…
дэ бүри ехээр этигэдэг болохо ёһотой. Эконом…
болон политическэ бүхы һалбаринуудай талаар …
ехэ социалистическэ эбтэ гүрэнүүдэй эбдэршэгүй…
та хани барисаатай, нягта харилсаа холбоотой …
ябадал манай арадуудай саашадаа һалбаран ба…
шиидхэхы эрхэ нүхэсэл, империалистическэ хүсэн…

(Түгэсхэлынь 3-дахи нюурта)

…уехэ Октябрьска социалистическэ революциин 39 жэлэй ой

(Түгэсхэл)

…тэдэнэй аюулгүй байха бата найдабари болоно. …етскэ Союзай болон бусад социалистическэ гүрэ… хоорондохи хани барисаас, харилсаа холбоое …хэ, саашадань бэхижүүлхэ хэрэгтэ С… Союзай …тельствын октябриин 30-най Деклараци угаа …хашанартай юм. Социалистическэ оронуудтай …аа тогтооходоо арадуудай адли тэгшэ эрхэтэй ленинскэ гол ёһонуудые наринаар сахиха тушаа …н XX съездын хараалһан хараа шугам тэрэ Де… дотор дахин гэршэлэн харуулагдаа. (**Альга …га**).

…ализмын оронуудай хоорондохи харилсаа хол… удха шэнжэнь ямар байнаб гэбэл, тэдэнэй хоо… тэгшэ эрхын, бэе бэеынгээ интересүүдые ба …үлөөе хүндэлэлсэлгын наринаар сахигдаха ту… бүхы социалистическэ оронууд улам бата нэгэ… байха байна. Советскэ Союзай, Хитадай Арадай …бликын, арадай демократиин бүхы оронуудай …удай социалистическэ агууехэ хани барисаан — …шэгүй бата хэрэм мүн!(**Удаан альга ташалга**). …периалистическэ эзэрхэг түримхэй хүсэнүүд улас…ндын оршон байдалые муудуулха гэжэ, шэнэ дай…уймэрые дэбэргэхэ гэжэ дахин һэдэнэ. Тиимэһээ …скэ Союз социалистическэ бусад оронуудтай хам… найрамдалда дуратай бүхы гүрэнүүдтэй ба ара…ай хамта эб найрамдалай хэрэгэй түлөө, яарал… зэбсэгжэлгэдэ эсэргүүгээр, атомна зэбсэгые бүри …, заатагүй хорихын түлөө эдэбхитэй шангаар тэм… байна. Тиихэ зуураа, манай Правительство им…листическэ агрессорнүүдэй хорото аашые һэрэм… хёрхоор ажаглан хаража байдаг юм. (**Альга та…**).

…эрхэлгын хараа баримталдаг» буруутаһан поли… хэрэглэхэ аргаар бэшэ, харин бусад оронуудай …фые зүбөөр анхаралдаа абаһанай үндэһөөр арсал… асуудалнуудай шиидхэгдэхэ арга бэдэрхэ хүсэл… …рууи оронуудай бүлэгүүдые СССР саашадаашье …хэ байна. Советскэ Союз Баруунай ехэ гүрэн …по Америкын Холбоото Штадуудтай харилсаа… …айжаруулхаар эрид шиидэнхэй. США-гэй зарим …дүүд советско-американска арсалдаануудые хү…, уласхоорондын бэрхэшээлнүүдые һамбаашал… …тэдэһээр байна гэжэ бидэ сохом мэдэнэбди. Теэд …хүү политикань Холбоото Штадуудта өөһэдтэнь …ол ушаруулна, тиин иимэ политикын түргэ… болюулагдаха тудам, энээнһээ бүгэдэниитын эб …идал, бүхы арадуудай, тэрэ тоодо Америкын …й аюулгүй байдал бүри ехээр шүүхэ байна.

…кэ правительство Англитай, Франциитай харил… …а һайжаруулхын тула бага бэшэ оролдолго гар… …дэ оронуудай эб найрамдалда дуратай хүсэнүүд … арадуудай хоорондохи хани ёһоной холбоо ба… …е муудуулха арга эзэрхэг түримхэй этэгээдүүдтэ …огүй гэжэ найданабди.

…тскэ Союз Японтой хани хүршэ ёһоной бата ха… …а тогтоохоёо, Дальна Востогто, бүхы дэлхэй дээ… найрамдал сахин батадхаха хэрэгтээ тэрээнтэй харилсаатай байхаяа хүсэнэ.

…ай ехэ ханинар—Индитэй, Индонезитэй, Еги…, Бирмэтэй, Афганистантай, Азиин болон Афри… бусад гүрэнүүдтэй СССР-эй харилсаан һүүлэй улам батажаа, үргэдэн хүгжөө (**альга ташалга**), …эрэшэлэн Ирантай, Пакистантай, бусад зарим …дтай билэнэй харилсаанууд яһала һайжараа баяртайгаар тэмдэглэнэбди.

…вительствын, парламентын, ниитын, соёл куль…, спортын ба бусад бүхы талаар Советскэ Сою… …асхоорондын холбоо барисаан үргэдэн. хүгжэнэ баяртайгаар тэмдэглэнэбди. Холбоо барисаанай …хы формонууд оронуудай бэе бэеэ улам һайнаар …лсодог, бэе бэедээ бүри ехээр этигэлсэдэг, улам …ар харилсадаг болоходонь нилээд ехэ үүргэ …энэ. Советскэ Правительство тиимэ холбоо ба…най хүгжэлтэдэ саашадаашье эдэбхитэйгээр …ха хүсэлтэй байна.

…н миллион ажалшадые түлөөлдэг хүдэлмэришэн … партинуудай болон организацинуудай хоорон… холбоо барисаа хүгжөөхэ хэрэгые манай парти … ехэ удхашанартай гэжэ тоолоно. Уласхоорондын …мэришэнэй хүдэлөөнэй ондо ондоо отрядуудай …ондо хани харилсаа тогтоохо тухай КПСС-эй XX …ын уряа социалистическэ партинуудай зүгһөө ехээр һонирхогдон угтагдаа гэжэ тэмдэглэхэдэ болохо байна. КПСС-эй ба зарим социалистическэ партинуудай хоорондо холбоо барисаа тогтоохо талаар түрүүшын алхамууд хэгдээ. Энэ холбоо барисаан эб найрамдалай хэрэгэй аша туһада, хүдэлмэришэн ангиин аша туһада улам үргэдхэгдэхэ гэжэ найдахада болоно.

Коммунистическэ партинууд хүдэлмэришэн ангиин нэгэдэлэй тугые үндэр дээрэ үргэжэ ябана. Һүүлэй һарануудта ахадүү партинууд тэдэнэй зэргэнүүдые һуларуулан бутаргаха гэһэн хархис хүсэнүүдэй шэнэ һэдэлгэнүүдтэй ушараа. Хүдэлмэришэн ангиин дайсад ганса-нэгэн хүнүүдтэ шүтэлгэтэй манай партиин хэһэн тэмсэлые һамбаашалан хэрэглэхэ гэжэ хүсэеэ гамнангүйгөөр энэ зорилгоор оролдоо. Зүгөөр реакциин энэ оролдолгонь буруу һүрөө гэжэ лаблан хэлэхэдэ мүнөө болохо байна. Коммунистическэ партинуудта эсэргүү хардалга гүрдэлгэһөө ехэ үрэ гараагүй, энэнь мүнөө сохом һуларжа байна. Коммунистическэ хүдэлөөе бэе бэедээ харша бүлэглэлнүүд болгон бутаргаха гэһэн һэдэлгэнүүдые бүхы компартинууд, зэбүүрхэн буруушаана. Франциин алдарта Коммунистическэ партиин, Хитадай баатар коммунистическэ партиин һаяхан болоһон съезднүүд пролетарска интернационализмын гол ёһонуудта Коммунистическэ партинуудай тон үнэн сэхэ байһые дахин тодоор харуулаа. (**Удаан альга ташалга**).

Мүнөө үедэ ахадүү коммунистическэ партинууд зохёон байгуулхы угаа ехэ эдэбхи үүсхэл гаргажа байна. Ондо ондоо оронуудай социализмда оролгын формонуудай ондо ондоо байха тухай КПСС-эй XX съездын үгэһэн заабари бүхы оронуудай коммунистнуудай теоретическэ бодолые, политическэ ажал-ябуулгые бүри эдэбхитэй болгоо. Коммунистическэ партинууд марксизм-ленинизмын бата үндэһые, пролетарска интернационализмын гол ёһонуудые баримталха зуураа, өөһэдынгөө оронуудай национальна эрхэ байдалые анхаралтайгаар шэнжэжэ үзэнэ, энэ эрхэ байдалдань эгээн таарамжатай социализмын түлөө тэмсэлэй формонуудые, арга методүүдые зохёон байгуулна. Мүнөө коммунистическэ партинуудай ажал-ябуулгада өөһэдынгөө арадуудай национальна бэеэ даанхай байдалай түлөө, демократическа эрхэнүүдэй түлөө, ажалшадай үндэһэн шухала интересэй түлөө, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал тогтоохын түлөө, социализмын түлөө эдэ партинуудай хэдэг тэмсэлдэ шэнэ дэбжэлтэ болохоёо байһаниинь лабтай. (**Нэрьемэ альга ташалга**).

Нүхэдүүд! Мүнөө Агууехэ Октябриин туг дэлхэй дээгүүр хэзээ хэзээнэйхиһээ һүртэйгөөр мандажа байна. Коммунизмын, демократиин, эб найрамдалай иимэ ехэ хүсэнүүд социализмын нангин тугые тойрон хэзээ хэзээнэйхиһээ нягтаар жагсана. Өөрынгөө хэрэгэй бүримүһэн илан мандаха замда бүхы оронуудай хүдэлмэришэн анги. ажалшад үшөөл бага бэшэ бэрхэшээлнүүдые дабаха байна, зүгөөр дэлхэйн мүнөөнэй хүгжэлтын хараа шугам хүсэд тодо болоо. Мүнөө дэлхэйн эгээн ехэ оронуудта—СССР-тэ ба Хитадта социализм илаад байна, социализмын дэлхэйн системэ оршон мандана, агууехэ Индиин, Индонезиин, Зүүн зүгэй бусад олон оронуудай арадууд бэеэ даанхай байдалтай болоо, Европын ба Азиин, Африкын ба Латинска Америкын оронуудай олон миллион шэнэ шэнэ хүнүүд өөһэдыгөө сүлөөлхын түлөө тэмсэлдэ олон миллионоороо элсэн орохо байна. Иимэ үедэ дэлхэйн тэмсэлэй хэтын үрэ дүнгүүдэй ямар байхань тон эли болонхой. Социализмын дүүрэн илалта бүри мүһэн, заатагүй хангагдаа гэжэ манай вождь, багша, мүнхэ Ленинэй хэлэһэн үгэнүүд мүнөө онсо тодоор дуулдана. (**Нэрьемэ альга ташалга**).

Агууехэ Октябриин илалта түгэлдэр туг — эб найрамдалай, социализмын, бүхы арадуудай хани барисаанай туг мандаха болтогой! (**Удаан альга ташалга**).

Социалистическэ оронуудай агууехэ хани барисаан һалбаран мандаха болтогой! (**Удаан альга ташалга**).

Коммунизм байгуулагша агууехэ советскэ арад мандаха болтогой! (**Удаан альга ташалга**).

Коммунизм байгуулхын түлөө тэмсэлдэнь советскэ арадые зоригжуулдаг ба хүтэлбэрилдэг агууехэ хүсэн бологшо Советскэ Союзай Коммунистическэ парти мандаха болтогой! (**Удаан замхашагүй, нэрьемэ альга ташалга**).

Москвада болоһон баярай заседани

…уехэ Октябрьска социалисти… революциин 39-дэхи ойдо зо…жа, эмхидхэгдэһэн ажалшадай …адуудай Московско соведэй … заседани ноябриин 6-да бо… Энэ заседани Лужникидахи … Ленинэй нэрэмжэтэ цент… …а стадионой спортын ордондо …ээ. Ажалшадай депутадуудай …овско Соведэй, КПСС-эй го… …ой комитедэй уряалаар эндэ …вагай 10 мянган ажалшад — …ын заводууд болон фабрика…й хүдэлмэришэд, барилгашад, …приятинуудай хүтэлбэрилэгшэд, … искусствын ажал-ябуулагшад …йна, советскэ хүдэлмэрилэг… революцида хабаадагшад, советскэ армиин сэрэгшэд, Советскэ Союзда айлшаар ерээд байһын харини гүрэнүүдэй олон тоото делегацинууд хабаадалсаа. СССР-тэ байдаг дипломатическа түлөөлэлгын зургаануудые даагшанар байлсаа.

Электрын гэрэлээр яларан толорон байһан туйлай ехэ залай сценэ дээрэ табяатай байһан тугта Коммунистическэ партиие, Советскэ гүрэниие байгуулагша—мүнхэ Ленинэй скульптурна портрет харагдана.

Нүхэд Н. А. Булганинай, К. Е. Ворошиловай, Л. М. Кагановичын, Г. М. Маленковой. А. И. Микоянай, В. М. Молотовой, М. Г. Первухинай, М. З. Сабуровай, М. А. Сусловай, Н. С. Хрущевой, Г. К. Жуковай, Л. И. Брежневэй, Д. Т. Шепиловэй, Е. А. Фурцевагай, Н. М. Швернигэй, А. Б. Аристовай, Н. И. Беляевай, П. Н. Поспеловой Президиумдэ гарахадань Москвагай ажалшад, тэрэшэлэн столицада ерэһэн айлшад тэдэнэрые нэрьемэ альга ташалгаар угтаа.

Московско Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Н. И. Бобровников баярай заседани нээбэ.

Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин 39-дэхи ойн һайндэр тухай элидхэлые КПСС-эй ЦК-гэй секретарь М. А. Суслов хээ.

Баярай заседаниин дүүрэхэдэ ехэ концерт болоо.

(ТАСС).

Октябриин һайндэрые Москвада һайндэрлэлгэ

Улаан талмай дээрэ столицын ажалшадай парад ба демонстраци болоо

Бүхы ехэ баярые тэмдэглэгшэдэл адляар, Москва һайндэрэйхеэр һайханаар гоёон шэмэглэгдэнхэй…

Һайханаар шэмэглэгдэһэн үйлсэнүүдтэ ноябриин 7-до үглөөгүүр эртэнһээ хүн зон олоороо гаража, колоннонуудайнгаа сугларха газар тээшэ яаран ошонод. Уданшьегүй ехэ магистральнуудаар улаан торгон тугуудаа намилзуулан колоннонууд ябажа эхилнэ. Инаг столица Москва тухай дуунай ирагуу һайхан аялган үглөөнэй жабарта сууряатахань дуулдана.

Энэ үедэ городой центртэ, тэрэнэй индустриальна заха газарнуудаар хүн зон олоороо үйлсэнүүдтэ гарана.

Городой бүхы заха газарнуудһаа демонстрантнуудай колоннонууд центр тээшэ шэглэн ябана. Уданшьегүй Кремль шадарай үйлсэнүүдтэ баяртай хүхюутэй хүн зон багтажа ядатараа сугларна.

Улаан талмай заншалта ёһоор шэмэглэгдэнхэй. Коммунистическэ партиие, дэлхэй дээрэхи түрүүшын социалистическэ гүрэниие байгуулагша В. И. Ленинэй портрет; КПСС-эй ЦК-гэй Октябрьска уряанууд; СССР-эй болон союзна республикануудай гербнууд; олон тоото тугууд хасууриин шэлбэһээр. бүрхөөгдэнхэй ГУМ-эй байшангай нюур талада харагдана. Эдэ бүгэдэ Кремлиин, Түүхын музейн болон ГУМ-эй байшангуудай архитектуратай найрамдан һүр жабхалантайгаар үзэгдэнэ.

Кремлиин ханын дэргэдэхи сахюур шулуун трибунанууд дээрэ хүн зон олоороо жагсан байна. Тэдэнэй тоодо фабриканууд болон заводуудай хүдэлмэришэд, Москва шадарай колхознигууд, эрдэмтэд, уранзохёолшод, уранзураашад, артистнууд, врачууд, багшанар оролсоно. Тэрэшэлэн партийна, гүрэнэй болон ниитын ажал-ябуулагшад,арадай һунгамалнууд — СССР-эй ба союзна республикануудай Верховно Соведүүдэй депутадууд мүн лэ тэндэ байлсаа. Бүгэдэ арадай һайндэртэ хабаадалсахын тула харин оронуудтахи ханинараа Москвамнай уриһан байна. Дипломатическа корпусой гэшүүд, харин оронуудай сэрэгэй атташенүүд эндэ мүн лэ байлсаба.

Сэрэгэй парадай эхилхэнь ойртоно. Талмай дээрэ сэрэгүүд сэб сэхээр жэрылдэн жагсаад байна.

Коммунистическэ партиин болон Советскэ правительствын хүтэлбэрилэгшэдые талмай дээрэ сугларагшад нэрьесэ альга ташан амаршална. Нүхэд Н. А .Булганин, К. Е. Ворошилов, Л. М. Каганович, Г. М. Маленков, А. И. Микоян, В. М. Молотов, М. Г. Первухин, М. З. Сабуров, М. А. Суслов, Н. С. Хрущев, Л. И. Брежнев, Д. Т. Шепилов, Е. А. Фурцева, Н. М. Шверник, А. Б. Аристов, Н. И. Беляев, П. Н. Поспелов Мавзолейн трибуна дээрэ гарана. Сэрэгэй элитэ ехэ ахамад — маршалнууд, генералнууд болон адмиралнууд тэндэ мүн лэ байлсаа.

Парадые командалагша Советскэ Союзай Маршал К. С. Москаленко «Парад, номохон!» гэһэн команда үгэнэ. Уданшьегүй, Кремлиин Спасска үүдэнһээ СССР-эй Оборонын Министр Советскэ Союзай Маршал Г. К. Жуков машинада һуугаад гаража ерэнэ. Маршал Москаленко тэрэнэй урдаһаа гүйлгэн ошоно. Мавзолейн урда талада машинанууд уулзажа зогсоно. Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин 39 жэлэй ойдо зорюулагдаһан парадта Московско гарнизоной сэрэгүүд жагсаад байна гэжэ парадые командалагша Министртэ элидхэнэ. СССР-эй Оборонын министр сэрэгүүдэй урдуур ябажа, һайндэрөөр дашарамдуулан тэдэниие мэндэшэлэн амаршалаад, Мавзолейн трибуна дээрэ гаража, үгэ хэлээ.

Советскэ Союзай Маршал Г. К. ЖУКОВАЙ хэлэһэн үгэ

Нүхэд солдадууд ба матросууд, сержантнууд ба старшинанууд!

Нүхэд офицернүүд, генералнууд, адмиралнууд!

Советскэ Союзай ажалшад!

Хариин оронуудһаа ерэһэн манай хүндэтэ айлшад!

Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин 39 жэлэй ойтой дашарамдуулан Советскэ Правительствын, Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй зүгһөө, тэдэнэй даалгабаряар таанадые амаршалнаб!

Коммунистическэ партиин XX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые дүүргэхын түлөө тэмсэлдэ шэнэ амжалтануудые туйлажа, советскэ хүнүүд Октябриин агууехэ һайндэрые угтаба.

Баатарлиг хүдэлмэришэн анги, инженернүүд болон технигүүд, наукын ажал-ябуулагшад зургаадахи табанжэлэй нэгэдэхи жэлэй даалгабариие угаа ехэ дэбжэлтэтэйгээр бэелүүлжэ байна. Металл, түлишэ, электроэнерги, арадай хэрэглэлэй зүйлнүүдые бүри ехээр үйлэдбэрилэн гаргахын түлөө, промышленностьда техническэ дэбжэлтэ туйлахын ба ажалай бүтээсэ саашадань дээшэлүүлхын түлөө тэдэнэр оролдосотойгоор тэмсэнэ.

Колхозно таряашад, МТС-үүд болон совхозуудай хүдэлмэришэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд бүхы арадай туһаламжада түшэглэн, хүдөө ажахые хүгжөөн дэбжээхэ талаар энэ жэлдэ ехэхэн амжалта туйлаа. Шэнэ ба боро газар элдүүрилһэнэй ашаар ороохо таряа орон дотор һураггүй ехээр ургуулагдан абтадаг болоо. Шэнэ газар дээрэ ажаллагшадай патриотическа габьяае советскэ бүхы арад гүнзэгы ехээр һайшаан тэмдэглэнэ.

XX съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, советскэ хүнүүдэй ажана байдал саашадань дээшэлүүлхэ ба ажалайнь эрхэ байдалые һайжаруулха талаар Коммунистическэ Партиин Центральна Комитет, Советскэ Правительство ехэ хэмжээнүүдые абаа.

Эхэ оронойнгоо хүсэ шадалые бэхижүүлхэ тухай, советскэ хүн бүхэнэй байдал һайжаруулха тухай оролдохо хэрэгтэ Коммунистическэ парти, Советскэ правительство гол анхаралаа хандуулна.

Ленинэй захяануудые шууд бэелүүлжэ байһан парти, правительствые тойрон нягтаар жагсаһан советскэ арад социалистическэ Эсэгэ ороноо саашадань һалбаруулан бадаруулхын түлөө зохёон байгуулхы хүсэ шадалаа гамнангүйгөөр тэмсэхэл.

Хитадай Арадай Республика болон арадай демократиин оронууд социализм байгуулха замаар найдамтайгаар урагшаа дабшажа ябана.

Социалистическэ оронуудай ахадүүгэй хани барисаанда, эб найрамдалай түлөө, социальна дэбжэлтын түлөө бата нэгэдэлтэйгээр тэмсэхэ ябадалда үндэһэлэн, шэнэ, золтой жаргалтай ажабайдал зохёон байгуулгадаа бүри ехэ амжалта туйлахыень агууехэ хитад арадта, арадай демократиин бүхы оронуудай ажалшадта советскэ хүнүүд бүхы сээжэ зүрхэнһөө хүсэнэ.

Советскэ Союз хадаа ниитын ондо ондоо системэтэй гүрэнүүдэй энхэ амгаланаар зэргэ оршон байха гол ёһонуудта, мүн бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал аршалан хамгаалха агууехэ зорилгонуудта үндэһэлэн гадаадынгаа политикые бэелүүлнэ.

Манай правительство зэбсэгтэ хүсэнүүдээ хорооно, Японитой харилсаагаа заһаруулан һайжаруулха хэмжээнүүдые абана. Советскэ правительство хадаа яаралтайгаар зэбсэгжэлгэдэ эсэргүүсэн, атомна зэбсэг заатагүй хүсэдөөр хорихын түлөө шууд сэхэ тэмсэл хэнэ. Эдэ бүгэдэ манай гүрэнэй эб найрамдалда дуратай политикые элеэр гэршэлэн харуулна.

Советскэ Союзай гадаадын политическэ энэ хараа шэглэл советскэ арадай шухала интересүүдтэ хүсэдөөр зохилдохоһоо гадна, бүхы дэлхэйн эб найрамдалда дуратай хүнүүдээр хүсэдөөр һайшаагдадаг, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай түлөө тэмсэл хэжэ байдаг Европын болон Азиин олон гүрэнүүдэй правительствонуудаар дэмжэгдэдэг байха юм.

Гэхэ зуура, социализмын дайсад, арадуудай энхэ тайбанаар зэргэ оршон байха ба хани барисаатай байха ябадалай дайсад Советскэ Союзай арадуудай, бусад оронуудай арадуудай байгуулһан хани ёһоной харилсаае һуларуулха, хүсэд бүрин тэгшэ эрхэдэ үндэһэлэн энхэ тайбанаар зэргэ оршон байха гэһэн һайн һайхан уг зорилгонуудые таһалдуулха сэдьхэлтэйгээр ябуулгануудые хэжэ үргэлжэлһөөр. Энээниие юун гэршэлнэб гэхэдэ, Англи, Франци болон Израиль бэеэ даанхай Египет гүрэндэ эсэргүү зэбсэгтэ добтолго хэжэ байна, тэрэшэлэн Венгридэ арадай демократическа байгуулалтые усадхаха, орон дотор фашизмые дахяад һэргээхэ зорилгоор революцидэ харша этэгээдүүд ябуулга хэһэн байна. Венгридэ хархис хүсэнүүдэй болон фашизмын һэргэхэ замые арадай Венгриин патриодууд Советскэ Армиин частьнуудтай хамта шууд сэхээр хааһан байна. Иимэ туһаламжа үзүүлхыень советскэ сэрэгүүдые Хүдэлмэришэн-таряашанайнь революционно правительство уряалһан байна.

Египедтэ эсэргүүгээр Англиин, Франциин болон Израилиин хэжэ байһан зэбсэгтэ добтолгые шууд зогсоолгохыень, эрхэ сүлөөгэй болон бэеэ даанхай байдалай түлөө арабска арадуудай хэжэ байһан тэмсэлые эдэбхитэйгээр дэмжэхыень Нэгэдэмэл Нацануудай Организациие Советскэ Союз уряална. Советскэ Союз тухай хэлэхэ болоо һаа, тэрэ хадаа Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин шиидхэбэриин ёһоор эзэрхэг түримхэй добтолгые усадхахын тулада өөрынгөө Зэбсэгтэ Хүсэнүүдээр бодотоор хабаадалсахаар бэлэн байна.

Советскэ Союзай гүрэнэй интересүүдые Советскэ Союзай габьяата Зэбсэгтэ Хүсэнүүд найдамтайгаар хамгаалхаар хододоо бэлэн байна гэжэ манай Агууехэ Эхэ ороной ажалшад этигэн найдажа шадаха байна.

Манай хүсэн түгэлдэр Советскэ Эхэ орон мандаха болтогой!

Баатарлиг советскэ арад, тэрэнэй Зэбсэгтэ Хүсэнүүд мандаха болтогой!

Манай Советскэ Правительство мандаха болтогой!

Манай бүхы илалтануудые зоригжуулагша ба эмхидхэгшэ—Советскэ Союзай Коммунистическэ партида алдар соло!

Ура!

* * *

«Ура!» хашхаралдаан Кремлевско батарейнүүдэй салютай ниилэн һүртэйгөөр зэдэлнэ. Советскэ Союзай Гүрэнэй гимнын ирагуу һайхан аялган талмай дээгүүр сууряатана.

Духовой хүгжэмэй үряа боложо, тодо һоноор команда болон барабануудай абяан доро сэрэгүүд баярай марш эхилнэ.

Сэрэгэй академинүүдэй һурагшадай—Советскэ Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй гайхамшагта командирнуудай батальонуудай ябажа гарахада трибуна дээрэ байгшад альга ташан угтана. Мүнөө үеын дайшалхы техникые, тэрэ тоодо атомна, термоядерна, ракетнэ болон реактивна зэбсэгүүдые хэрэглэжэ шадаха командирнууд сэрэгэй дээдэ һургуулинуудта хүмүүжүүлэн гаргагдадаг юм.

Улаан тугта, Ленинэй орденто ба

(Түгэсхэлынь 4-дэхи нюурта)

…уехэ Октябрьска социалистическэ революциин 39-дэхи жэлэй ойдо зорюулагдаһан Улан-Удэ городой ажалшадай д…ци.
…РАГ ДЭЭРЭ: «Механлит» заводой коллектив Соведүүдэй талмай дээгүүр гаража ябана.

Октябриин Агууехэ һайндэрэй хүндэлэлдэ зорюулагдажа ноябриин 7-до болоһон ажалшадай демонстраци.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: туг баригшад трибунын дэргэдэ ябана.　　А. Мантаевай фото.

Октябриин һайндэрые Москвада һайндэрлэлгэ

Улаан талмай дээрэ столицын ажалшадай парад ба демонстраци болоо

(Түгэсхэл)

Суворовой нэгэдэхи шатын орденто, М. В. Фрунзын нэрэмжэтэ Сэрэгэй академиин һурагшад гарана. Ордендуд болон лентэнүүдээр шэмэглэгдэһэн тугыень Советскэ Союзай Герой подполковник Белов, ассистентнүүд—Советскэ Союзай Герой подполковник Елкин, Советскэ Союзай Герой капитан Иванов гурбан барижа ябаа.

Удаань Ленинэй орденто, Улаан тугта, В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Сэрэгэй политическэ академиин, Ленинэй орденто ба Суворовой нэгэдэхи шатын орденто Дзержинскын нэрэмжэтэ сэрэгэй артиллерийскэ инженерно - академиин, Ленинэй орденто, Сэрэгэй бронетанково сэрэгүүдэй академиин, Улан тугта, Куйбышевэй нэрэмжэтэ Сэрэгэй инженернэ академиин һурагшад жэгдэ һайнаар алхалан гарана.

Мүн Улаан тугта агаарай-сэрэгэй Академиин ба профессор Жуковскын нэрэмжэтэ Агаарай-сэрэгэй инженерно академиин һурагшад, Сэрэгэй алдарта морягууд—Улаан тугта Ленинэй ба Ушаковой орденто М. В. Фрунзын нэрэмжэтэ далайн-сэрэгэй Дээдэ училищиин курсантнууд ябажа гарана.

Сэрэгэй шэнэ шэнэ подразделенинүүд талмай дээгүүр удаа дараалан гарана. Мүн хилын харуулай сэрэгүүд, Тульска, Суворовско, Ленинградска, Нахимовска училищинүүдтэ һурагшад һайндэрэй парадта хабаадалсаа.

Советскэ арад өөрынгөө армяар омогорхоно. Советскэ Союзай Зэбсэгтэ хүсэнүүд шэнэ шэнэ буу зэбсэгээр болон дайшалхы техникээр хангагданхай, бүримүһэн механизировалатдэнхэй.

Тиигээд броне-транспортернуудта һууһан ябаган сэрэгүүд удаа дараалан гаража, моторнуудай абяан Улаан талмай дээгүүр зэдэлэн дуулдана. Сэрэгшүүд-гвардеецүүд автомадуудые зүүнхэй, машина бүридэнь пулемедууд тодхогдонхой. Хэдэн олон машинануудта һууһан десантна сэрэгүүд талмай дээгүүр мүн лэ ябажа гараа.

Парадай түгэсхэлдэ артиллерийскэ хүсэтэ техникэ харуулагдаа. Дүрбэн сэмгэтэй зенитнэ пулемедуудай, полевой хүнгэн пушкануудай, зенитнэ артиллериин, реактивна ба хүндэ миномедуудай, мүн бүри томонууд хүсэтэ буунуудай подразделенинүүдэй талмай дээгүүр гарахадань харагшад ехээр һонирхоо.

Эб найрамдалые, манай Эхэ ороной аюулгүй байдалые мүнөө үеын сэрэгэй техникээр хангагдаһан алдарта Зэбсэгтэ Хүсэнүүднай хамгаалжа байдаг гэжэ Москвада, Улаан талмай дээрэ болоһон сэрэгэй парад харуулаа. Зэбсэгтэ Хүсэнүүднай Коммунистическэ партиин болон Советскэ правительствын ямаршье даалгабарине нэрэтэй солотойгоор дүүргэхээр, социалистическэ Эхэ ороноо хамгаалхаар бэлэн байна.

***

Парад дүүрээ. Трибуна дээрэ байгшад Түүхын музей тээшэ шэртэн харанад. Оркестрын абяан дуулдажа, агуухэ городой ажалшадай түлөөлэгшэд орденуудаар шэмэглэгдэһэн ягаай улаан бархатна тугые, столицын тугые, Московско Соведэй тугые дээрэ үргэжэ талмай дээрэ гарана.

Москвагай тугай удаа, спортивна обществонуудай түлөөлэгшэд — физкультурнигууд талмай дээрэ гарана. Спортсменүүдэй түрүүшын колонно Советскэ Союзай тон томо Гербые, мүн арбан табан ахадүү Союзна Республиканиудай гүрэнэй тугуудаар хүреэлэгдэһэн СССР-эй тугые тэдэнэр барижа ябаа. Энэ хадаа советскэ арадуудай эбдэршэгүй хани барисаанай һүлдэ тэмдэг болоно. Мүн Владимир Ильич Ленинэй ехэ портредые тэдэнэр дээрэ үргөөд ябаа. Н. А. Булганинай, К. Е. Ворошиловай, Л. Е. Кагановичын, А. И. Кириченкын, Г. М. Маленковой, А. И. Микоянай, В. М. Молотовой, М. Г. Первухинай М. З. Сабуровай, М. А. Сусловой, Н. С. Хрущевой портредүүдые тэдэнэр барижа ябаба.

Спортын мастернуудай колоннын гарахада, трибуна дээрэ байгшад нэрьемэ альга ташалгаар угтаа. Спортсменүүдэй дунда дэлхэйн болон Европын олон чемпионууд ябалсаа. Спортсменүүдэй шэнэ шэнэ колоннонууд удаа дараалуулан талмай дээгүүр ябажа гараа.

Тэдэнэй хойноһоо столицын түрүүшын 12 районой ажалшад Улаан тугуудаа бариад, талмай дээгүүр ябажа гарана. Парти, Правительствын хүтэлбэрилэгшэд Мавзолейн трибунаһаа тэдэниие халуунаар амаршалаа. Демонстрантнууд «Ура!» хашхаралдан амаршалгадань харюусаа. Энэ хадаа арад ба партиин, арад ба тэрэнэй правительствын бата нэгэдэлые гэршэлэн харуулаа.

Арад зон партиин октябрьска уряануудые барижа ябаа. Тэдэ уряануудынь олон тоото улаан бүдүүд болон транспарантнууд дээрэ бэшэгдэнхэй байхаһаа гадна, хүн зоной сээжэ зүрхэндэнь хадуугдажа ябаа.

— Ленинизмын туг доро, Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин хүтэлбэреэр коммунизмын илалта тээшэ урагшаа дабшая!

— КПСС-эй XX съездын шиидхэбэринүүдые дүүргэхэбди!

— Зургаадахи табанжэлые болзорһоонь урид дүүргэхэбди! — гэһэн уряануудые демонстрантнууд барижа ябаа.

Мүн эб найрамдал тухай уряануудые барижа ябахаһаа гадна, эб найрамдал тухай дуунуудые демонстрантнууд дуулаа. Энэншье гайхалтай бэшэ. Юуб гэхэдэ, эб найрамдалай тугые баригша гэжэ Москвагай тоологдодог байһаниинь тушаан болоһон ушар бэшэ ха юм. Кировскэ районой Краснохолмско комбинадай, «Парижская коммуна» гэжэ фабрикын хүдэлмэришэдэй колонно «Эб найрамдалай ба зол жаргалай түлөө!» гэһэн үгэнүүдые сэнхир хүхэ үнгэтэй бүд дээрэ бэшээд барижа ябаа.

Дэлхэйн бүмбэрсэг дээрэ дайнай аюул дахяад бии болоо. Англо-французско-израильска ээрхэг түримхэйшүүл эб найрамдалда дуратай египедэй арадта добтолон ороо. Советскэ столицын ажалшад ээрхэг түримхэйшүүлые шоо шобто харан буруушааһан лозунгнуудые барижа ябаа:

— Египедэй ойро бү хүрэгты!

— Империалистическэ түримхэйшүүл Египедэһээ тонилон арилагты!

Демонстрантнууд «Ура!» хашхаралдаа, Советскэ правительствын эб найрамдалда дуратай политикын хүндэлэлдэ зорюулан юрөөлнүүдые табяа.

Урдань Октябрьска демонстрацида үзэгдэдэггүй шэнэ юумэнүүд харагдана. Тэдэнь хамагай түрүүндэ партиин XX съездын түүхэтэ хараанууды бэелүүлгэтэй холбоотой. Жэшээлхэдэ, орондоо үзэгдөөгүй ехэ ороохо таряа үгэһэн Российска Федерациин болон Казахстанай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдые амаршалһан үгэнүүдтэй панно Щербаковска, Тимирязевскэ болон бусад районуудай ажалшад барижа ябаа. Советскэ эрдэмтэдэй шэнэ нээлтэнүүдые хэжэ, наукада ехэ туһа нэмэри оруулһые харуулһан уряануудые СССР-эй Науканиудай академиин эрдэмтэдэй колонно барижа ябаа.

Демонстрантнууд удаа дараалан Улаан талмай дээгүүр таһалгаряагүйгөөр гаражал байгаа.

Металл, түлишэ, электроэнерги, машина, талха таряа, үргэн хэрэглэлэй зүйлнүүдые бүри ехээр үйлэдбэрилхэ талаар зургаадахи табанжэлэй даалгабаринуудые гүйсэдхэлгые харуулһан үгэнүүдые бэшээтэй плакадууд болон транспорантнуудые демонстрантнууд барижа ябаба.

Пролетарска районой ажалшад талмай дээрэ гаража ерэнэ. Эсэгэ ороной машина бүтээлгын түрүүшын предприяти болгошо Лихачевой нэрэмжэтэ автозаводой хүдэлмэришэд болон албахаагшадай колонно түрүүлжэ ябаа. «1956 ондо түсэбһөө гадуур мянган ашаанай машина үгэхэбди» гэһэн үгэнүүд паннонуудай нэгэн дээрэ бэшээтэй харагдана.

Столицын металлургнуудые — «Серп и молот» заводой коллективэй түлөөлэгшэдые Мавзолейн трибуна дээрэ байгшад халуунаар амаршалаа. Тэдэнэр заводой амжалтатайгаар хүдэлмэрилжэ байһые харуулһан үгэнүүдые бэшээтэй плакадуудые барижа ябаа.

Шэнэ шэнэ колоннонууд талмай дээгүүр удаа дараалан гараа, Эдэнэй дунда хэдэн олон мянган барилгашад ябалсаа.

Москворецкэ районой колонные Владимир Ильичын нэрэмжэтэ заводой түлөөлэгшэд толгойлжо ябаа. Электромашинануудые бүтээгшэд үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхидэ орходоо 17 шахуу процентээр олон машинануудые орондоо үгөө. Ажалай бүтээсые 11,8 процентээр дээшэлүүлээ.

«Манай Эхэ ороной техническэ дэбжэлтын түлөө тэмсэл Коммунистическэ общество байгуулхын түлөө тэмсэл мүн» гэһэн үгэнүүдые бэшээтэй транспорантые «Красный пролетарий» заводой станок бүтээгшэд барижа ябаа. Тэдэнэр зургаадахи табанжэлэй нэгэдэхи жэлдэ 11 ондоо янзын шэнэ станогуудые бүтээн гаргадаг болоо. Машина бүтээлгын гигант — Орджоникидзын нэрэмжэтэ завод мүн лэ ехэ амжалтануудые туйлаа.

Агуухэ Октябриин туг доро хүн түрэлтэнэй гурбанай нэгэ хубиһаа олонхинь шэнэ ажабайдал зохёожо байнхай. Москвагай ажалшад агуухэ Хитадай, Польшын, Чехословакиин, Венгриин, Румыниин, Болгариин, Албаниин, МНР-эй, Югославиин, КНДР-эй ДРВ-гэй болон ГДР-эй арадуудые амаршалһан һайн һайхан үгэнүүдые бэшээтэй олон тоото плакадуудые барижа ябаа. Агуухэ ахадүү Хитад арадай, социализмын лагериин бүхы ахадүү арадуудай түлөөлэгшэд колоннонууд соо ябалсаа. Энэ хадаа Москвагай заводуудта үйлэдбэриин практика гаража байһан хүдэлмэришэд, дээдэ һургуулинуудта һуража байһан студентнүүд болоно.

Венгридэ боложо байһан событинуудай хойноһоо советскэ хүнүүд анхаралтайгаар ажаглан харана. Венгерскэ хүдэлмэришэн ангиин ба таряашадай социалистическэ туйлалтануудые усадхахые һэдэһэн уласхоорондын хархис этэгээдүүдэй һанаашалгануудые советскэ хүнүүд уур сухалтайгаар шоо үзэн буруушаана. Венгриин хүдэлмэришэн-таряашадай революционно правительствые москвагайхид амаршална.

Советскэ Союзай ажабайдалтай танилсахаяа хилын саанаһаа СССР-тэ ерэһэн олон айлшад Мавзолейн дэргэдэхи сахюур шулуун трибунанууд дээрэ байлсаа.

* * *

Улаан талмай дээгүүр Москвагай бүхы 25 районой колоннонууд ябажа гараа. Удаань, улаа ягаан торгон 500 тугые болон хэдэн мянган бишыхан тугуудые бариһан физкультурнигууд дахяад ябажа гараа.

Москвагай ажалшадай түлөөлэгшэдэй Октябрьска демонстраци арад ба партиин эбдэршэгүй бата нэгэдэлые, СССР-тэ коммунизм байгуулхын түлөө, бүхы арадуудай хоорондо эб найрамдал хангахын түлөө советскэ хүнүүдэй шууд сэхээр тэмсэхэ дура зоригтой байһые элеэр харуулаа. (ТАСС).

Улан-Удын ажалшадай демонстраци

Манай республикын ниислэл хото Улан-Удэ город ноябриин 7-ной үглөөгүүр гоё һайханаар шэмэглэгдэнхэй байба. Томо томо байшан ордонуудта уряа лозунгнууд, парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэдэй портредүүд хадаатай. Торгон Улаан тугууд һэбшээ һалхинда аалихан намилзана.

Мүнөөдэр — ажалшадай агуухэ һайндэр. Хүн зоной сэдьхэл зүрхэн баргадашагүй омогорхол баяраар дүүрэнхэй.

39 жэл... Энэ хугасаа соо социалистическэ байгуулалтынгаа бүхы һалбаринуудта советскэ арад гайхамшагта амжалтануудые туйлаа. Манай ороной хүдэлмэришэд, колхознигууд болон интеллигенци Коммунистическэ партиин XX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхын, зургаадахи табанжэлэй түрүүшын жэлэй түсэб даалгабаринуудые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө шэн зоригтойгоор тэмсэнэ.

КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет гүрэндэ хүдөө ажахын продуктнуудые тушааха түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэһэнэй ба үлүүлэн дүүргэһэнэйнь түлөө манай республикын ажалшадые амаршалаад, саашадаа үшөө ехэ амжалта туйлахыень хүсэһэн байна. Мүн республикымнай түрүү предприятинууд жэлэйнгээ түсэбые дүүргэөд, 1957 оной түсэбөөр ажаллажа эхилэнхэй.

Соведүүдэй талмай. Соведүүдэй нэгэдэхи байшан дээрэ һүр жабхаланта Улаан туг далбалзана. Правительственна трибуна дэ[...] СССР-эй, РСФСР-эй, БМАССР-эй Верховно Соведэй депутадууд, республикын хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд, манай республикын суута хүнүүд гаража зогсоно.

11 час болохотой сасуу суглуулагдамал оркестр сэдьхэл хүдэлгэмэ марш наадана. Энээнэй һүүлээр ажалшадай демонстрациин колоннонууд гол мүрэнэй урасхал мэтээр трибунын урдуур үнгэржэ захална.

Манай ороной эдир гражданинууд, арад зоноймнай омогорхол, тэдэнэрэй ерээдүйн халаан-пионернүүд болон һурагшад демонстрациие нээжэ, талмай дээрэ гаража ерэбэ. Тэдэнэр агуухэ Ленин багшынгаа портредые омогтойгоор үргэнхэй. Эдир һурагшадай урда захагүй үргэн харгы зам нээгдэнхэй. Эрдэм ухаанай оройл үндэрые дабажа гараха, наука болон техникын эди шэдиие шудалан үзэхэ арга боломжо тэдэнэртэ олгогдонхой.

Республика дотор эгээн түрүүн нээгдэһэн нэгэдэхи номерой интернат һургуулиин һурагшад болон багшанар демонстратнуудай колонные толгойлно.

Нэгэдэхи номерой дунда һургуулиин туг баригшад трибунада дүтэлнэ. Эб найрамдалай түлөө, арадуудай хани барисаанай түлөө тэмсэхые уряалһан лозунгнуудые эдэнэр баринхай. Дүрбэдэхи номерой һургуулиин һурагшад эб найрамдалай һүр һүлдэ, гулабхаагай дүрсэтэй улаан вымпелнүүдые бариад ябана. Һүүлээрнь удаа дараа 8, 9, 26, 33, 65, 68-дахи һургуулиинхид жэгдэ тэгшээр, солбон дорюунаар алхалан гарана.

—Советскэ һурагшад! Ажал эрдэм хоёрто адли тэгшээр һурагты! —гэһэн юрөөлдэ харюу болгон үхибүүд нэгэ доро «Ура!» хашхаралдана.

Һурагшадай һүүлээр ажалай резервнүүдэй колонно уб улаан тугуудаа намилзуулһаар гаража ерэбэ. Хүгжэмэй ирагуу һайхан аялга ханхинана. Хүдэлмэришэн ангиин алдарта бүлэдэ жагсахаар бэеэ бэлдэжэ байһан эдэ залуу хүбүүд басагадые харахадаа сэдьхэл баясана. ФЗО-гэй, түмэрзамай, ремесленнэ училищиин һурагшадай уран бэлигынь мэдээжэ болонхой. Эдэ һургуули, училищинүүд хэдэн мянгаад мэргэжэлтэдые хүмүүжүүлжэ, фабрика, заводуудта эльгээһэн байна.

Ажалай резервнүүдэй һургуулинуудай дунда октябриин урда тээхи социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрээ. 2-дохи номерой барилгын һургуулиинхид октябрь һарынгаа үйлэдбэриин даалгабариие 124 процент дүүргэжэ, энэ бүгэдэарадай һайндэрые угтаба. Манай алдарта Эхэ ороной баатарлиг хүдэлмэришэн ангиин бэлигтэй солотой халаан болохо залуу хүдэлмэришэд коммунизм байгуулагшадай дэргэдэ өөһэдынгөө хүндэтэ һууриие эзэлхэ байна.

Удаань Железнодорожно районой ажалшадай колоннонууд гаража эхилнэ. Энэ районой промышленностиин болон транспортын предприятинуудай ажалшад Октябриин һайндэрэй хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлбэ. Энэ оной арба һара соо тэдэнэр түсэбһөө гадуур 20 миллион шахуу түхэригэй продукци бүтээн гаргаһан байна.

Республикымнай омогорхол болохо Ленинэй орденто Паровозо-вагонно заводой хүдэлмэришэд, албахаагшад болон инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд улаан тугуудые, элдэб транспарантнуудые, портредүүдые, диаграммануудые баринхай. Суута заводой хүдэлмэришэд энэ жэлэй арбан һара соо продукци бүтээн гаргалгые үнгэрһэн жэлэй энэ үеынхитэй сасуулбал 11 миллион түхэригөөр ехэ болгожо, түсэбөө үлүүлэн дүүргээ. Демонстрантнуудай абажа ябаһан портредүүд соо электрогагнуушан П. Толмаковой, зэд шудхадаг мастер Г. Телицкиин, слесарь П. Шилинэй болон бусад хүнүүдэй портредүүд харагдана. Эдэнэр ажалдаа үндэр бүтээсэ туйлажа, алдар нэрэтэй болонхой.

Зүүн Сибириин түмэрзамай Улан-Удын отделениин хүдэлмэришэд энэ һайндэрые үйлэдбэриин шэнэ амжалтаар угтаба. Зургаадахи табанжэлэй түрүүшын жэлэй арба һарада хүндэ ашаатай 3293 эшелон шэрэжэ, нормоһоо гадуур 800 мянга шахуу тонно ашаа зөөһэн байха юм.

Тус отделениин алдарта хүнүүдые —машинист инструктор В. Валькович, машинистнууд Ю. Петров, В. Ольхович болон бусад нүхэдые демонстрантнуудай дунда харанабди.

Городской районой ажалшадай колоннонууд Соведүүдэй талмай дээрэ һубарин ерэнэ. Городой промышленна предприятинуудай хүдэлмэришэд, барилгашад, уһан замайхид, хэлхеэ холбоошод жагсаалда хабаадана.

Механизированнэ шэлэй заводой коллектив Октябриин һайндэрые ехэхэн амжалтатайгаар угтаба. Үнгэрһэн 10 һарынгаа даалгабариһаа гадуур 136 вагон сонхын шэл үйлэдбэрилжэ, оронойнгоо шэнэ барилганиудта эльгээбэ.

Шэлэй заводойхидтой зэргэлээд, «Механлит» заводой металлистнууд ябана. Энэ заводой хүдэлмэришэд табадахи табанжэлэй түрүүшын жэлэй түсэбые сентябриин 20-до дүүргээд, 1957 оной түсэбөөр ажаллажа байна.

Олзоборилгын кооперациин хүдэлмэришэд, албахаагшад талмай дээгүүр ябажа гарана. Мүн тэдэнтэй зэргэлээд оёдолой, һэеы дарадаг фабриканиудай, талханай заводой хүдэлмэришэд, городой электростанциин коллектив жагсаалда ябана.

Элүүрые хамгаалгын эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд, мүн багшанар, артистнууд, уранзохёолшод, уранзураашад, советскэ эмхи зургаануудай хүдэлмэришэд талмай дээгүүр гарана. Студентнүүд нэгэ жэгдэ алхална. Республикын столицада арба гаран техникум, институт, тусхай һургуулинууд бии юм.

Оркестрнуудай наадаха абяан замханагүй. Мүн баяртай хүхюун дуунууд ханхинан зэдэлнэ. Колонный дээгүүр харахада эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ уряалһан олон плакадууд яларна. «Египедтэ гар бү хүрэгты!» гэһэн лозунгнууд эндэшье тэндэшье харагдана. Англи, Франци болон Израилиин булимтарагшадай амыень татажа, энхэ тайбан Египедэй газарһаа зайлуулха хэрэгтэй гэһэн советскэ хүнүүдэй эрилтэ эндэ хэлэгдэнэ бшуу.

Улан-Удын Пригороднэ районой ажалшадай демонстраци эхилбэ. Пригороднэ районой түрүү предприятинуудай тугуудые ажалдаа шалгарһан алдарта хүнүүд барижа ябана.

Мяханай комбинат бүри Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай үедэ абаһан Гүрэнэй Оборонын Комитедэй Улаан тугые дээрэ үргэжэ үнгэрнэ. Гоёор хэгдэһэн македүүд болон уряа лозунгнууд дээрэһээ энэ коллективэй амжалтанууд харагдана. Мяханай комбинат хамта дээрээ энэ жэлэй арба һара соо түсэбһөө гадуур 20 миллион шахуу түхэригэй продукци үгөө. Жагсаалда ябагшадай дунда комбинадай суута хүнүүд, нүхэд Логинова, Шмелева, Бурдуковская болон бусад бии.

Талмай дээрэ Улан-Удын модоной заводой хүдэлмэришэд гарана. Мүнөөдэр энэ заводойхид жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэһэн тухайдаа мэдээсэнэ.

Республикын түрүү предприятинуудай нэгэн БМАССР-эй XXV жэлэй ойн нэрэмжэтэ сэмбын фабрикын коллектив бүгэдэарадай һайндэртэ бэлэг болгон түсэбһөө гадуур 30 мянган метр бүд нэхэжэ гаргаба. Бүд нэхэгшэд—түрүүшүүл Габитова, Бролицева, Лагина, Гемирас, Емельянов гэгшэд республика соогоо суурханхай.

Һүүлээрнь Мелькомбинадай, олзоборилгын артельнүүдэй. мебельнэ фабрикын коллективүүд Октябриин һайндэрэй демонстрациие түхэсхэнэ.

Улан-Удэ городой ажалшад эмхитэй олоороо демонстрацида хабаадалсажа, Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин хүтэлбэри доро, марксизм-ленинизмын илагдашагүй туг доро коммунизмын илалта тээшэ дабхижа ябаһанаа, эб найрамдалай түлөө эрид шууд тэмсэжэ байһанаа дахинаа гэршэлбэ.

Египет арадай үмэн[...] Египетскэ правитель[...] хандалга

Хүн түрэлтэнэй байгуулһа[...] хамшагта баялигуудай һан[...] даха аюулда ороод байхада, [...] циин, Израилиин, Нэгэдэмэл [...] левствын Египедтэ харата [...] гаар добтолон ороод, хайра [...] гүйгөөр һандаргажа байхада [...] хоорондын харилсаае, хүнэй [...] хүндые мэдэрдэг бүхы дэлхэй [...] түрэлтэндэ Египет хандажа; һ[...] ратаниие эльгээлсэхэһээ гад[...] зэбсэг болон бусадшье зүйл[...] туһалыт гэжэ гүйха байна.

Египет арад ами наһанайн[...] рэ хүндынгөө түлөө тэмсэжэ [...] ООН-эй баталан абаһан резо[...] мэдэрэнгүйгөөр Египедэй тер[...] дээрэ зэбсэгтэ добтолгын [...] үргэлжэлһэн сагтал Египет [...] хүсэнтэй бүхы шадалаараа [...] байна.

Египет арадта танай туһ[...] хэрэгтэй.

Египедэй зэбсэгтэ хүсэнүүдэй главна командованиин мэдээ[...]

КАИР, ноябриин 7. (ТАСС) [...] педэй зэбсэгтэ хүсэнүүдэй [...] командованиин № 33 ком[...] мүнөөдэр толилогдоо. Тэрээнь [...] иигэжэ хэлэгдэнэ:

Буудалдаае болюулха тухай [...] казай гарабашье Англиин, [...] циин сэрэгүүд Порт-Саид [...] хүрээлээ. Дайсанай сэрэгүүд [...] зэбсэгтэ хүсэнүүдэй урдаһаа, [...] Саидай хүн зоной урдаһаа да[...] үргэлжэлһөөр.

Общинануудай палат[...] А. Иденэй хэһэн мэду[...]

ЛОНДОН, ноябриин 7. (Т[...] «Хэрбээ онлоо тээһээ добто[...] гүй һаа» буудалдаагаа Мос[...] сагаар 3 часта ноябриин 7-[...] часта зогсоохо гэжэ Египед[...] гаа сэрэгүүдтээ английска [...] тельство захиралта үгөө гэжэ [...] ер-министр А. Иден общинан[...] палатада үсэгэлдэр үгэ хэл[...] мэдүүлээ.

Английска правительство [...] шиидхэбэри абаһан тухайдаа [...] эй генеральна секретарь Х[...] шельддэ дуулгаа гэжэ Иден [...]

Англиин, Франциин прави[...] во Египедэй территориһоо с[...] дээ гаргаха дурагүй байна. [...] каналай зонодохи шухала га[...] дые эзэлхэ зорилготой юм гэж[...] нэй хэлээшэһээнь эли болоо.

Франциин правительствын түлөөлэгшын хэһэ[...] мэдүүлгэ

ПАРИЖ, ноябриин 7. (Т[...] Энэ үтлөөгүүр министрнүүдэй [...] дэй заседани боложо, тэрээн [...] уласхоорондын байдал зүбшэ[...] сэгдээ. Франциин правитель[...] түлөөлэгшэ Жерар Жакэ [...] ниин һүүлээр иигэжэ хэлээ: Е[...] тэ сэрэгэй дайн байлдаае бол[...] гэжэ Франциин правительство [...] хэбэри гаргаа.

США-гэй президентээр Эйзен[...] дахин һунгагдаа

НЬЮ-ЙОРК, ноябриин [...] (ТАСС). Ноябриин 6-да пре[...] тые һунгаһан һунгалтын даб[...] хи мэдээнэй ёһоор, республи[...] партиин кандидат Д. Эйзен[...] США-гэй президентээр хоё[...] (1957 онһоо 1961 он хүрэтэр) [...] гагдаа гэжэ американска [...] мэдээсэнэ. Эйзенхауэртэй суг[...] це-президентээр һунгагдахаа[...] шөөлөө үгэһэн Р. Никсон СШ[...] вице-президентээр һунгагдаа.

Ассошиэйтед пресс агентств[...] дээсэһэнэй ёһоор, 154.844 [...] лиин участогуудай 126.276 [...] гууднһаа һунгагдахадаа Эйзе[...] 30.015.335 голос абаа. Демо[...] ческа партиин кандидат Э. С[...] сон 21.708.179 голос абаа.

Хэблэлэй мэдээсэһэнэй [...] Стивенсон Эйзенхауэртэ за[...] бэшэг эльгээгээ. Һунгалтада [...] һэнээ тэрэ бэшэг соогоо [...] США-гэй президентээр һу[...] һантайнь дашарамдуулан Эйзе[...] рые амаршалаа.

Венгридэхи байдал

БУДАПЕШТ, ноябриин [...] (ТАСС). Орон доторхи байда[...] ерэхэ бүри һайжаржа байна.

Столицадашье, тэрэшэлэн о[...] районуудташье амгалан байда[...] тоогдоо.

Правительственна эмхи [...] нууд хүн зониие эдеэ хоолоор [...] гаряагүйгөөр хангахын тула [...] жээ абажа байна.

Редактор Д. Л. ЛОБСАН[...]

РЕСПУБЛИКЫН АЙМАГУУДТА ОКТЯБРИИН ҺАЙНДЭРЫЕ УГТАБА

Эдэ үдэрнүүдтэ аймагай центрнүүд, хүдөө тосхонууд, колхозууд, МТС-үүд һайндэрэйхеэр гоёогдонхой байба. Хаа хаанагүй улаан тугууд намилзана, Парти болон Правительствын хүтэлбэрилэгшэдэй портредүүд, мүн транспорантнууд, уряа лозунгнууд харагдана. Колхоз, предприяти, эмхи зургаануудта баярай заседанинууд болоно.

Бичура. Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин 39 жэлэй ойн һайндэртэ зорюулагдаһан баярай заседани колхозуудта, МТС-үүдтэ үнгэргэгдөө. Ноябриин 6-най үдэшэ аймагай центртэ болоһон баярай заседани дээрэ «Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин 39 жэлэй ой» гэһэн элидхэл КПСС-эй айкомой секретарь нүхэр Карелин хэбэ.

Аймагай ажалшад таряа, нооһо, хартаабха гүрэндэ тушааха түсэбөө бултыень дүүргэһэн байна. Ждановай нэрэмжэтэ колхоз түсэбһөө гадуур 2500 центнер таряа тушаагаа. Мүн гүрэндэ һү, мяха, нооһо тушааха даабаряа саг соонь дүүргээ. Һаалишад Шадоева, Абидуева, Итыгилова ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ үнеэн бүриһөө 1800—2000 литр һү һаажа, абаһан уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлбэ.

Курумкан. Аймагай ажалшад Октябриин һайндэрые ажалай амжалтануудаар угтаба. Молотовой нэрэмжэтэ колхоз энэ жэлдэ һү һаалгаяа нёдондонойхиһоо 1,5 дахин нэмээгээ. Калининай нэрэмжэтэ колхоз нооһо хайшалха түсэбөө 106,3 процент, гүрэндэ нооһо тушааха түсэбөө 129 процент дүүргэһэн байха юм. Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой ангай фермэ халтар хара 10 үнэгэнһөө 34 гүлгэ абанхай. Хамтынгаа малай тоо толгойе олошоруулха түсэбөө бүхы түрэлөөрэнь дүүргээ. Молотовой, Калининай, Хрущевой нэрэмжэтэ колхозууд түсэбһөө гадуур гүрэндэ һү тушаажа байна. Амжалта туйлаһан колхозууд, предприятинууд аймагай хүндэлэлэй доскада бэшэгдэбэ.

Иволга. Аймагай «Кожевник» гэжэ олзоборилгын артелиин, Шулуутадахи извёстко галдадаг заводой хүдэлмэришэд жэлэйнгээ даабари уридшалан дүүргээ. Хаатанха дарадаг цех жэлэйнгээ түсэб 104 процент дүүргэжэ цехүүдэй хоорондын мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлээ.

Ажахын үнгэрһэн жэлдэ хамтынгаа малай ашаг шэмэ үгэлгые улам дээшэлүүлхын түлөө социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэжэ, горьтой амжалтанууд туйлагдаа. Аймагай колхозууд 1955 онойхиһоо һураггүй ехэ нооһо хайшалһан, һү һааһан байха юм. «Улаан Оронго» колхозой малшад илангаяа һайн үрэ туйлаа. Тус колхоз 1955 онойхиһоо 17600 литр һү, 3700 килограмм нооһо үлүү ехээр абаа. Мүн тэрэшэлэн Ленинэй нэрэмжэтэ, «Коминтерн» колхозуудай малшад амжалтануудые туйлажа, һайндэрөө угтаба.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ. Ленина. 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, заместителя редактора — 32-74, отв. секретаря — 27-37 отделов: партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 3[...] культуры и быта, промышленности —34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00910. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 6389.